

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

№ 63 (813) ♦ Середа, 6 квітня 1994 року ♦ Ціна договірна

ШАХТА, ДЕ НЕ СТРАЙКУЮТЬ

В на Луганщині шахта № 71 «Індустрія». Директором тут Сергій Шкроб — заслужений шахтар України, досвідчений спеціаліст і керівник. Навіть за нинішньої скрути гірники працюють добре. Тут хочуть працювати краще і знають, як організувати справу, щоб видавати на-гора більше дешевого вугілля. Але це не вигідно...

(Закінчення на 5-й стор.).

На знімку: директор шахти «Індустрія» С. Шкроб; гірники третьої вугледобувної ділянки В. Якуша, Р. Герасименко, В. Боровський (на передньому плані).

Фото Юрія ХРОМУШІНА.

Обрали, та не всюди

У трьох виборчих округах Черкащини відбулося повторне голосування по виборах народних депутатів України. Як і прогнозували, по Черкаському виборчому округу № 427 перемогу здобув міністр сільського господарства і продовольства Юрій Карасик — 59,1 % голосів. Його суперник — представник НРУ Василь Чорновіл набрав 32,7 %. До речі, саме по цьому округу виборча комісія скасувала результати виборів по кількох сільських ділянках у першо-

Вибори-94

му турі, як сфальсифіковані. По Уманському виборчому округу № 423 народним депутатом України став голова колгоспу імені Горького Віктор Рєнко. По Тальнівському виборчому округу № 426 у повторному голосуванні взяло участь близько 82 % виборців. Однак ні голова агрофірми «Зеленьків» Анатолій Кравчук, ні помічник прокурора району Сергій Охремчук не набрали необхідної для перемоги кількості голосів.

Лідія ТИТАРЕНКО, Черкаси.

Яворівський обіцяє мітинг

Як повідомив прес-центр «Вибори-94», кандидат у народні депутати по Світловодському в/о № 228 Володимир Яворівський пообіцяв влаштувати 7 квітня, напередодні другого туру виборів, мітинг, «якого місто ще не бачило». Мітинг має насамперед антикомуністичне спрямування. Суперником В. Яворівського по округу виступає член КПУ, колишній секретар обкому партії, власний кореспондент газети «Голос України» Микола Волос.

Продиктовано в номер

Екстрене засідання Президії ВР Криму

2 квітня у Сімферополі під головуванням спікера кримського парламенту М. Багрова відбулося закрите екстрене засідання Президії ВР Криму. У зв'язку з призначенням на посаду постійного представника Президента України в Республіці Крим депутата ВР України В. Горбатова Президія ВР Криму просить Президію України Д. Кравчука цитувати до даного указу. Намагається на затвердженні якогось положення про представника Президента. Хоча, як відомо, є відповідні документи ВР України, якими чітко відегуються функції постійного представника України в Криму.

Звернення В. Горбатова до народів Криму

По кримському телебаченню і радіо зі зверненням до народів півострова виступив постійний представник Президента України в Республіці Крим Валерій Горбатов. Він, зокрема, сказав, що мета, поставлена перед ним, — політична. Це — мир і стабільність в Криму, контроль за виконанням Конституції і законів України на території півострова у відповідності з Законом України «Про розмежування повноважень між органами державної влади України і Республіки Крим», а також — контроль за виконанням зобов'язань України перед Республікою Крим, представлення Криму на міжнародному рівні. «З усією відповідальністю заявляю, що ні про які протиставлення чи конфронтації з президентом Криму не може бути і мови. У нас спільна мета: мир і добробут для народів Криму», — наголосив В. Горбатов.

Мікрофони відключають не тільки в парламенті

Дещо скандально завершився 4 квітня шахтарський мітинг на центральній площі Донецька. В цьому чималі «заслуга» представника місцевої влади, колишнього страйковимого лідера Юрія Волдирева. Останній побудував свій виступ перед гірниками як відверту атіку на власну користь та користь своїх політичних однодумців перед другим туром виборів до ВР України. Таке відверте самохвальство не сподобалося шахтарям, і ті примусили свого колишнього «кумира Юру» відійти від мікрофона. І тут розпочалися обопільні звинувачення в різних гріхах: страйкову — в тому, що зрадив інтересам гірників, місцевої влади — що потурає мафії... Коли до мікрофона прорвалася один із лідерів місцевих демократів Євгенія Ратнікова, організатори просто, як це робилися у добре відомі часи, відключили мікрофони і згорнули мітинг. Та далеко не всі шахтарі покинули після цього площу — виступали всі бажаючі ще більше години...

Візит польського міністра оборони

Зустрічі з Президентом України, керівниками міністерств оборони, закордонних справ, машинобудування, військово-промислового комплексу і концерсі передбачені в програмі офіційного триденного візиту в Україну міністра національної оборони Республіки Польща Петра Колодзєйчика. Візит розпочинається сьогодні.

Клінтон пообіцяв підтримати миротворців з України

Тисячу військовослужбовців з українського миротворчого батальйону буде перекинато до боснійського міста Гораджє, де відбуваються збройні сутички між мусульманами й сербами. Таке рішення ухвалила в понеділок Рада Безпечки ООН. У цьому зв'язку американський Президент Б. Клінтон заявив журналістам, що його країна «несе певні зобов'язання щодо підтримки з повітря військ ООН, якщо їх буде введено до Гораджє». Тим часом, як передали інформаційні агентства, ввечері 4 квітня сербські підрозділи провели оборону мусульман на підступах до міста. Повідомляється також про пожежі та жертви серед біженців із захоплених сіл, які намагаються потрапити до оточеного Гораджє.

Максимум на сьогодні

Грузія та Абхазія домовилися суворо дотримуватися угоди про припинення вогню, а також ще раз підтвердили власні зобов'язання не застосовувати силу одна проти одної. Про це говориться у заяві щодо заходів з політичного врегулювання конфлікту, підписаної у Москві керівниками грузинської та абхазської делегацій у присутності представників ООН, Росії та НБСЄ. Сторони також підписали угоду про добровільне повернення біженців та переміщення осіб.

Коментуючи угоду, Е. Шеварднадзе заявив, що це — максимум того, що можна було домогтися сьогодні. Проте, вважає він, без введення до Абхазії миротворчих сил ООН масового повернення біженців до цієї автономної республіки не відбудеться.

І не підтверджують, і не спростовують

5 квітня прес-центр ВМС України розповсюдив повідомлення про те, що «в неділю, 3 квітня, у військово-морській госпіталь Севастополя був доставлений з кульовим пораненням у стегно командуючий ЧФ адмірал Е. Балтін. У розмові по телефону з нашим кореспондентом начальник прес-центру ЧФ капітан Іван Андрий Гречов сказав, що адмірал Е. Балтін справді перебуває у госпіталі, де проходить планове медичне обстеження. Щодо поранення командуючого А. Гречов висловився таким чином: «Ми цю інформацію не підтверджуємо й не спростовуємо».

На пленумі Верховного Суду

1 квітня 1994 року в Києві відбувся пленум Верховного Суду України, на який уперше були запрошені представники значної кількості республіканських засобів масової інформації.

На пленум було внесено проекти постанов: «Про судову практику в справах про злочини проти життя і здоров'я особи», «Про практику призначення судами України мір кримінального покарання за корисливими злочинами», «Про строки розгляду кримінальних і цивільних справ судами України». Після обговорення і доопрацювання прийнято відповідні постанови (постанови пленуму Верховного Суду України мають офіційний характер тлумачення законів).

Сподіваємось, ці документи допоможуть судам усебічно, ефективно з'ясувати обставини злочину, відповідно і застосовувати норми чинного законодавства.

Воладимир СНИТКО.

У Криму — кримінал

4 квітня по кримському телебаченню до населення півострова звернувся міністр внутрішніх справ Республіки Крим Олександр Плюта. До цього його змусила відсутність президента Ю. Мешкова (перебуває на відпочинку на Кіпрі), який напередодні, в інтерв'ю «Останньому», звинуватив органи внутрішніх справ Криму в корупції. Протестуючи проти цього, міністр сказав: «У зв'язку з тим, що правовий нігілізм і «беспрядель» стали нормою роботи державних органів після приходу до влади вапшот (Мешкова — Ред.) команди, працювати стало неможливо. Пропшу при формуванні нового уряду мою кандидатуру не розглядати».

А тим часом, як стало відомо з оточення Мешкова, на посаду міністра внутрішніх справ Криму претендує генерал Валерій Кузнецов, звільнений свого часу міністром оборони України з посади командира Кримського армійського корпусу. Нині генерал — радник Ю. Мешкова з військових питань.

«Битва» на Ярославівім валу

Коли київський «Інтербанк», який насамеред обслуговує посольства зарубіжних країн, укладає угоду з міським фондом комунального майна про оренду приміщення по вулиці Ярославів валу, 36, тоді гадки не мав, що якраз у це саме приміщення, тільки повернувшись, вселиться Державний комітет по іноземному туризму і одразу ж розпочне боротьбу за весь будинок у цілому! На якій підставі, скажете? Ажде Держкомінтурист теж укладає угоду про оренду з тим самим міським фондом комунального майна, і ніяких переваг перед «Інтербанком» не має.

Але готується документ, що новому комітету потрібно 1190 квадратних метрів площі — рівно стільки, щоб «проковтнути» «Інтербанк». Тодішній Прем'єр-міністр Л.Кучма підписав цей папір.

Держкомінтурист подає позов до Київського міського арбітражного суду, і там позов задовольняють.

Розпочинають тиск на «Інтербанк»: зривають настінні таблички, кличуть на поміч міліцію. Дарма, що Національний банк України подає на адресу Вищого арбітражного суду України прохання, щоб призупинити хоча б на кілька місяців виконання рішення міського арбітражного суду, оскільки банк має спеціальні оснащення, комунікації, які технічно неможливо так швидко перенести в інше місце.

Правда, з'явився ще один дуже цікавий документ. Київське бюро технічної інвентаризації недавно виявило, що державний комітет займає не 1190 квадратних метрів площі, як це вказано в постанові Кабінету міністрів, а цілих 1313 — навіть без першого поверху, що його займає «Інтербанк». Цей документ теж передано у вищий арбітражний суд.

Цікаво, чим тепер аргументуватимуть свої дії керівники Держкомінтуристу? Не вже вони тепер перенесуть свій тиск і на Вищий арбітражний суд України?

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Усе до ладу

А приїхали до Республіки Крим на власне прохання, з яким звернулася до Управління державної охорони України. Відповідає ця організація за безпеку перших осіб нашої країни. Також у її віданні — охорона і підтримання у належному стані так званих держдач, що залишилися України у спадок від Союзу РСР. Саме їх дола нас і цікавила. А насамперед, яке майбутнє найвідомішої та найдорожчої людини України? Ідеться про дачу М.Горбачова у Форосі. Даху, яка вже третій рік оповита горезвісною «гекачепістською слоною».

Таке запитання ми поставили Льву Толстому, начальнику служби охорони Криму, яка є відділенням українського управління державної охорони. Лев Миколайович, до речі — правнук рідного брата всесвітньвідомого російського класика, людина досвідчена. 30 років пропрацювавши на кримських теренах в 9-му управлінні колишнього КДБ, що відповідало за держдачі, він багато бачив і знає. І, розмовляючи з нами, був максимально відвертий. Так, звичайно, як це дозволяє його нинішня посада. Л. Толстой оповів усе до ладу.

Держдачі дачі перейшли до України 1991 року. Тоді було ухвалено рішення про те, що усі союзні та загальнонаціональні об'єкти, розташовані на території України й Росії, відповідно ставали власністю цих держав. Усі інші споруди, що ще за радянських часів належали в Криму Російській Федерації, залишалися її власністю. Це — понад 70 будинків відпочинку, пансіонатів, санаторіїв.

Та повернення до дач колишнього партійного та союзними керівництва. Через деякий час багато з них перейшло до кримських і ялтинських властей, профспілок, а згодом до бізнесменів всього гатунку. Причому до дуже сумних для деяких з цих споруд наслідків. Ті дачі, що залишилися «під опікою» кримської служби охорони, а їх менш як десяток, сьогодні перебувають у багатокращому стані. Втім, проблеми, які існують у суспільстві загалом, не оминули й службу охорони. За словами Л.Толстого та його заступника В.Вихристюка, бракує кадрів, грошей, складні відносини склалися з місцевими кримськими властями. Тож який вихід? Відмовитися від небагатьох споруд, які має кожна цивілізована країна і які служать для відпочинку державних керівників, а також для проведення зустрічей на вищому рівні? Згадайте хоча б «Кенн Девід» у США. Або віддати їх кримському керівництву, що саме нині «сидить» на київських дотациях, чи сумовісним комерційним структурам? Особливо таку унікальну, як «Зоря».

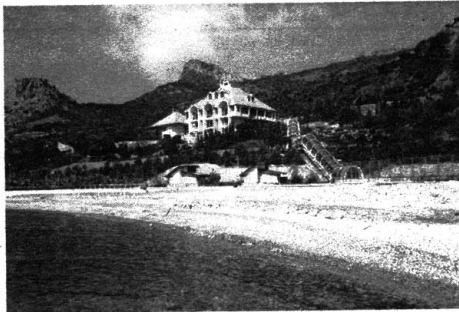
Там, де не ступала нога журналіста

І от, нарешті, ми спускаємося серпантинною від нової Севастопольської траси до дачі першого й останнього водночас Президента СРСР. Місце, слів немає, унікальне: найчистіше в Криму повітря й вода, мікроклімат, чудовий ялівцевий гай, гори неподалік. Поки милюємося на флорський пейзаж, Лев Миколайович розповідає історію самої дачі. Рішення про її будівництво ухвалене ще до Горбачова — 1980 року. Бо через наплив сановитих дру-

Повернення з відрядження

Про Форос, держдачі та дрова для каміна

Об'єкт «Зоря». Виявляється, така офіційна назва колишньої дачі М.Горбачова у Форосі. Про це група українських журналістів, які представляли телебачення і ряд газет, уперше довідалася, перебуваючи наприкінці минулого тижня у Криму. Почули й побачили ми, крім того, ще багато надзвичайно цікавого. І теж уперше.

зів до наших генсека, на всіх в Криму виявилось замало держоб'єктів. Безпосередньо розпочали споруджувати «Зорю» у 1985 році, вже за Михайла Сергійовича. Ударна робота тривала три роки й відбулася на народі в 100 мільйонів радянських рублів. Може, й більше. Ажле «куратором» будівництва було Міністерство СРСР під безпосереднім керівництвом маршала Язова. Тобто широко використовувалася дармова солдатська робоча сила. Збудували чимало. Також, на радість мешканців доколишніх селищ, підвели водогін, спорудили телерадіотранслятор, облаштували та закріпили від зсувів колись дику територію у 50 гектарів. Таким чином, посміхався Лев Миколайович, хоча, всупереч повідомленням багатьох засобів масової інформації, подружжя Горбачових ніколи тут під час будівництва не було й жодних вказівок не давало, дачиний комплекс такій вийшов унікальний. Він задовольняв найвибагливішого клієнта. Крим триповерхового будинку, де у відділку відпочивав Михайло Сергійович з родиною, у Форосі є будинки для гостей, для охорони, побутовий блок, літній та зимовий кінотеатри, тенісний корт, критий басейн із сауною. Дочека на пляж? Буль ласка, до ваших послуг ескалатор. Не кажу вже про небажені й у Криму дерева, спеціально висаджені тут, квітні, англійські лавочки і, звичайно ж, потужну систему охорони. (Усе це спонружувалося, коли і ровоточили чорнобильська рата, коли ті сотні мільйонів ось, як потрібні були для іншого... На

жаль, історію назад не повернути).

До речі, вперше за весь час існування «Зорі» журналістам дозволили зайти всередину дачі. Тамтешня розкіш, розташована на шести тисячах квадратних метрів, запам'ятовується. Незважаючи навіть на те, що під час першого відпочинку у Форосі Горбачови попросили прибрати деякі килимові доріжки та кришталеві посуд, зняти великі лістини. Мовляв, треба бути скромнішими...

Мене вразило зовсім інше. Виявляється, усі меблі, вітражі, големі, що є справжніми витворами мистецтва, привезені не з закордону, а зроблені українськими майстрами або майстрами з інших колишніх союзних республік. Та й дерево, залізо, мармур, граніт, інші будматеріали, з яких споруджена дача, — переважно українські. Наприклад, лише одне панно у басейні виконав ялтинський художник з 150 різних видів напівкоштовного каміни. (Тим, хто хоче побачити всю цю красу на власні очі, раджу подивитися програму «Без протоколу», яку транслюватиме УТ-1 наступної неділі).

Нині все без перебільшення, народне майно у Форосі дбайливо доглядають співробітники служби охорони. А що дачі? Чи зуміємо зберегти це воістину історичне місце для України? Хтось через «гекачепістські» події й досі пов'язує його з розвалом Союзу. І нехай. На мою ж думку, не Білозвеза Пуша, а саме Форос став початком кінця імперії. Саме у серпні 91-го ми відразу зрозуміли: іншого шляху немає — або

повернення до тоталітаризму під маркою «СРСР», або незалежність і право кожного народу самому вирішувати власну долю.

— Зберегти дачу у Форосі можна й потрібно, — вважає Л.Толстой. — Яким чином? Використовувати її як державну резиденцію. Цей статус передача проведення тут міждержавних та міжпарламентських зустрічей і переговорів на різних рівнях. Можливо також призначити на відпочинку керівників іноземних країн за погодженням з українським урядом. Природно, небезкоштовно. Гроші, які отримуватимемо, підуть на фінансування об'єкта. Те ж стосується і багатьох інших держдач у Криму.

А заборони навколо Фороса... Час спливає, і вони збагачуються. Минулого літа на «Зорі» відпочивав пан Чибайс за плату. І нічого з цього не сталося. Літнись дуже задоволені. Зараз у Києві опрацьовують інші пропозиції стосовно використання фороської дачі.

Щодо пропозиції передати «Зорю» приватному бізнесу, якими рясніє кримська преса, то я категорично проти, наголосив у розмові з нами керівник служби охорони півострова. Відкрити двері дачі для туристів — означає занепадати її. Візитери від Зорі почнуть відшукувати собі щось на заглядку. І жодні прибутки не відшкодують завдань їй збитків. Та й спроби перетворити такі об'єкти на пансіонати чи будинки відпочинку завжди закінчуються сумно.

Можлива «альтернатива»

А що саме так усе може статися, ми пересвідчилися, відвідавши колишні держдачі № 1 і № 2, що у Лівадії. Побудовані 1956 року за наказом М.Хрущова, вони використовувалися усіма генсеками, включно й Горбачовим. Вісім років тому дачі передали ВЦРПС, яка не змогла їх утримувати. Після зміни декількох хазяїв сьогодні споруди орендує сімферопольська фірма «Таврико». Як орендує? Робить непогані гроші — бере 200 доларів протягом доби за один «люкс». Але гроші ці напевно йдуть куди завгодно, та тільки не на утримання і ремонт дач. Колись чудовий «генсекивський» дачарок нині захращений минулорічними листями, гілками та іншою всячиною, яку ніхто прибрати не збирається. На пляжах ситуація не краща — вирване з м'ясом освітлення, бруд, іржа. Заїхавши до дачі № 2, побачили й ту саму картину занепаду й... добрячий обережок дров, як згодом зрозуміли, місцевого походження. Тут же у каміні палахкотів вогонь, а біля нього грілася дама, схоже, з обслуговуючого персоналу. Пояснила, що нема іншого виходу, бо через борги днями відключили електроенергію. Нижче поверхом хтось грав у більярд. Однак нас туди не запросили. Туристський сезон ще не розпочався.

Коли виїжджали з Лівадії, то побачили на схилі над морем десяток «свіжих» пнів. Схоже, що донедавна тут росли славновісні кримські сосни або кипариси.

Чим не дрова для каміна?

Ігор ГРУШКО.

Сімферополь. — Ялта. — Київ.

На знімках: «Зоря» вартістю 100 мільйонів; результати роботи комерційних «дроворубів».

Фото автора.

Представник Президента України в Бариському районі на Київщині Леонід Васильович Бойко після закінчення вузу понад двадцять років працює на Бариськівщині. Економіст за освітою, розпочав він трудову діяльність спеціалістом господарства, потім головним спеціалістом і директором одного з найбільших господарств району. Майже сім років він очолював веселивський радгосп, де повною мірою розкрився його хист керівника, вміння працювати з людьми.

На чолі району Л.Бойко з 1985 року, коли восени на районній сесії його обрали головою Ради та головою виконавчого комітету районної Ради народних депутатів. Найважчим, мабуть, був сумнозвісний 1986 рік. Після чорнобильської катастрофи в районі розпочалося будівництво нових сіл для

переселенців. Останнім часом — зведено нові села в Сезенівці, Пасичині, Веселинівці, Березані та інших населених пунктах. 1991 року знову стало питання, що головою виконавчого комітету районної Ради має бути одна людина. Районна сесія перевагу віддала Л.Бойку. Найбільшим аргументом на його користь, звісно, стали конкретні справи протягом багаторічної роботи та авторитет серед людей.

Три останніх роки були багатими на соціальні та еконо-

Бариськівському районі триває давню: це насамперед спорудження власної переробної бази. За останні роки тут зроблено чимало. Наприклад, у радгосп «Березанський» мають власний плодоконсервний та м'ясопереробний цехи. Останній, до речі, працює за новітньою технологією, випускає м'ясу продукцію більш як десяти видів. Послугами цеху користуються не лише березанці, а й навколишні господарства на вигідних умовах. Власні переробні бази є в радгоспах «Бариськівський», «Мельниківський».

що найбільше на Київщині. Турбота представника Президента в районі Л.Бойка про нових господарів особлива. Підтримку його ліній і більшість керівників господарств. Але були випадки, коли окремі з них не хотіли зрозуміти нових внянь часу. Доводилося також все пояснювати, виправляти. Знайшов підтримку в цьому, та й в інших питаннях, і від голови районної Ради А.Ковалів. Глибоко співпрацювати, уникати конфліктів — також одне з правил Леоніда Васильовича.

та концентрованих кормів. Мало забезпеченим сім'ям також було виділено і за списками місцевих Рад безплатно передано 250 поросат.

До минулорічного свята Пасхи 1300 мало забезпечених громадян району одержали на подарунки продуктів набори. До новорічного свята та Різдва Христового знову їм виділили одноразову грошову допомогу та продукти. Кошти для цього були настільки використані з місцевого бюджету та пожертвували, решта — з благодійного фонду, який понад

З людьми і для людей

місний потрясіння. Свого часу в районі розробили програму газифікації населених пунктів. Для сільськогосподарського району питання надто важливе. І відповідно, що завдяки старанням райдержадміністрації її виконують. Лише за минулий рік, як і було заплановано, введено в дію 69 кілометрів газопроводів, а всього за три роки, відколи діє ця програма, прокладено 150 кілометрів газівих магістралей. Південно-східно до сіл Лехівки, Веселинівки, Лелівки, Поділля, Недри, Перегоми та інших населених пунктів. Прокладають газопроводи до сіл Лукіянівки, Рудницького, Гостролуччя, селища Пасичів, Мельневого. Наступного року не лише заплановано, а й реально можливо сіт газифікувати всі села району.

Неолегко часи переживає нині сільськогосподарський виробник, і подальша перспектива не зовсім райдушка. Потрібно шукати виходу. Пошук його в

та інших. В багатьох господарствах такі споруджують.

Значною подією не лише в житті району, а й області став торік пуск нового молочнозаводу в Бариськівці. Проблем під час його спорудження не бракувало. Тоді з ініціативи Л.Бойка було укладено угоду з урядом німецької землі Північний Рейн-Вестфалія про надання і пуск підприємства. Німецькі спеціалісти зробили свою справу. І нині продукція з маркою Бариськівського молокозаводу має високу якість. Варто додати, що останнім часом значно реконструйовано й плодоконсервний завод в районі. Введено в дію його нові цехи, конструйовано потужну холодильну установку для м'яса, спроможну забезпечити потреби району в його зберіганні.

І кілька слів про фермерський рух. На Бариськівщині він прижився, адже не випадає в цьому районі вже понад 120 фермерських господарств,

Багато турбот у голови районної держадміністрації, і всі потребують уваги, розгляду. Але за шоденними клопотами Л.Бойко ніколи не забуває про ветеранів, людей похилого віку. Цим людям сьогодні найважливіше моральне і матеріальне. В районі мешкає більш як двадцять тисяч пенсіонерів, або третина всього населення. Майже кожен з них потребує соціального захисту, уваги. Варто додати сюди й багатодітні сім'ї, самотніх людей похилого віку, дітей-сиріт тощо. Районна держадміністрація постійно тримає в полі зору цю категорію людей. Особливо тих, хто без підтримки не може жити. Усім їм подають матеріальну допомогу, яка має не епізодичний характер. Своєрідною підтримкою для населення була планомірна допомога пенсіонерам у веденні їх підсобного господарства. Для них радгосп безплатно та за пільговими цінами реалізовує майже 12 тисяч тонн збіжжя

два роки існує в районі. Звичайно, цього не зовсім достатньо. І на одному з останніх засідань колегії райдержадміністрації Л.Бойко вніс пропозицію: шомісяця з бюджету та за рахунок пожертвувати виділяти по 30 мільйонів карбованців для надання адресної допомоги мало забезпеченим продовольством, а кожного із 45 дітей-сиріт, що мешкають у районі, закріпити за підприємствами та організаціями, які постійно ними опікуються б.

Незабаром на районній конференції ветеранської організації дякували Л.Бойку за підтримку й допомогу свочолоді, хоч і болючих проблем висловили чимало. Але на те воно й життя, щоб розв'язувати їх. Легше це робити, коли працюєш з людьми і для людей.

Микола МАЗУР.
Київська область.

Україна перебуває в невідомому стані від імперської структури до незалежної держави, від тоталітарної до демократичної системи. Україна перебуває в стані державотворення, який вимагає формування відповідного державотворчого світогляду.

Однією з особливостей перехідного періоду у нас є те, що не маємо сконсолідованої нації. А як наслідок не маємо і загальнонаціональної еліти, що неминує позначатися на політичному житті та економічній ситуації. Маємо справу з

об'єктивною шкодою, бо, не враховуючи реалій, породжують і посилюють антиукраїнські настрої. Найбільшу користь зараз можуть дати тоталітарні патріоти, які українізацію України здійснюють поступово і неухильно. Маю на увазі тих, хто здійс-

є відчуття такої собі молодості і меншовартості українства, знеціненості українства, угодності, загальмованості, ослабленості волі, нищії і зневіри. Важливою рисою української ментальності є прагнення особистості свободи без належного устремління до державності.

Конверсія національного свідомості пов'язана з утвердженням в людях національної і людської гідно-

немо сконсолідованим народом, то збережемо державність, соборність і демократію. Демократія стає можливою там і тоді, коли прагнення свободи стає всенародним.

В процесі консолідації росіяни, люди інших національностей, які живуть серед українців, просякають українським менталітетом і підпорядковуються українським національним інтересам. Всі, хто живе в Україні, — українці, так са-

ідея, з одного боку, дістає економічний, політичний, соціальний, військовий механізм своєї реалізації, з іншого — коли вона стає світоглядним стрижнем, можна твердити про консолідацію нації, можна твердити про державний народ. Консолідована нація об'єднує навколо себе інші етноси і перетворює їх на єдиний народ. Консолідована нація має єдину волю, стає незалежною, могутньою і незламною. Брак політичної волі у наших лідерів — це наслідок відсутності консолідованості нації. Суть справи не у Верховній Раді, Кабінеті міністрів і Президенті, а в народі.

Формою виву національної ідеї є економічна, політична, соціальна активність як окремих людей, так і соціальних груп, партій, рухів. Об'єктивізація національної ідеї включає самопізнання власної історії і власних можливостей, самоактуалізацію на індивідуальному та груповому рівнях, а також утвердження у масовій свідомості думки про безумовну реальність і перспективність побудови незалежної демократичної української держави.

Зараз в Україні існує потреба як в ідеологізації, так і в ідеологізації. Суть ідеологізації полягає у відмові від тих постулатів, що не виправдали себе, у звільненні ідеології тих інститутів та сфер соціального життя, яким вона протипоказана. Суть ідеологізації полягає у тому, щоб виробити систему економічних, політичних, соціальних, культурологічних, військових поглядів, надати цій системі основоположного значення у виробленні політичного курсу держави. Тому ідеологізація має стратегічне значення.

Зараз часто-густо спекулюють гаслом: не людина для держави, а держава для людини. Я сказав би інакше: хай кожен спитає себе не про те, що держава зробила для нього, а про те, що зробив для держави він.

Володимир ЧЕРНЯК,
доктор економічних наук,
професор.

Конверсія свідомості

розколотим суспільством. Воно розколоте у своєму ставленні до таких фундаментальних питань, як незалежність, демократія, ринок, приватна власність, форми державного правління, устрою та територіальної організації, національна безпека, мова. На цій основі існує і наростає політичне протистояння. Чи вдасться втримати його в цивілізованих рамках — ось у чому для нас основне питання поточного моменту. В Україні йде холодна громадянська війна. Що далі? Колір влади закріплюється за територіями, і це особливо небезпечно.

В перехідний період нація формується заново. Ми зараз маємо справу з несформованою українською нацією, з неконсолідованим народом. Ця теза є ключем для розуміння соціально-політичної ситуації в Україні. Державотворення може бути успішним тільки на основі консолідації нації (нації не тільки у вузькому, етнічному, а в державницькому розумінні). Творення держави і творення нації — взаємопов'язані процеси. Без творення нації і її консолідації на нашій території може бути держава, навіть незалежна, але чужа. Відомо, що існує проблема стосунків «український захід — український схід», «український центр — український південь».

Викликає тривогу та обставина, що український електорат неадекватно ставиться до незалежності. З іншого боку, ультранационалісти

ное українізацію не на словах, а на ділі. Взагалі, українізація України як основа державотворчого процесу — під загрозою. На настроях нашого зuboжлого, спантеличеного населення вміло грають ті, хто хотів би бачити українську державу неукраїнською.

Синтефіка ситуації в Україні полягає в тому, що державотворчий процес відбувається в умовах знеціненого населення. Багато в чому деструктивні процеси пов'язані з цим. Важка соціально-економічна ситуація в Україні відзеркалюється у світогляді, людській психіці, душі народу. Це призводить до краху ідеалів, цілей, віри. За системою зворотного зв'язку це зважає створювати адекватні економічні, політичні, соціальні, військові структури.

Успішне державотворення можливе тільки на основі конверсії національного свідомості. Йдеться про зміну суспільної свідомості, про глибоке перетворення українського духу. Головне зараз — не зміна зовнішніх обставин, а внутрішніх властивостей українців. Інакше держави і недержавні влади і управлінські структури не будуть ефективні. Ті з політиків, що сьогодні не розуміють кардинального значення зміни у свідомості, психіці і світогляді українців, не заслуговують на роль провідників.

Якість людського матеріалу, з яким зараз в Україні має справу історія, сформована століттями залежності. Характерним її рисами

сті, твердості, стійкості і сили волі, відчуття самотності і несповторності українства, позбуття загальноукраїнської спільності. Це дасть змогу інтегрувати всіх етнічних українців і тих неукраїнців, що ідеологічно і духовно тяжіють до України, в єдиний народ, перетворюючи його в могутню державотворчу потугу. Це дасть змогу об'єднати народ навколо свободи і величчя нації. На основі конверсії свідомості багатонаціональний склад населення України перетвориться в чинника слабості на чинник сили.

Політичним і соціально-психологічним механізмом конверсії національного свідомості є національна ідея як ідея національної свободи, як воля нації до волі, як духовна першооснова і джерело особистості нового розвитку людини і державотворчої енергії етносу. Прагнення до свободи нації реалізує через створення незалежної держави. Тому національна ідея надлена справжньою державотворчою суттю. Державотворення є виявом волі нації до життя. Незалежна держава — національний гарант життя нації.

Національна ідея — основа консолідації соціальних груп, партій, етносів, релігійних конфесій. Вона інтегрує і гармонізує життєдіяльність населення певного ландшафтно-кліматичного простору і дає спільну орієнтацію на майбутнє. Національна ідея виражає об'єктивну необхідність консолідації народу України. Якщо ми ста-

мо як усі, хто живе в США, — американці. Слід лише уточнити, що в Україні живуть етнічні і неетнічні українці. Ті, хто не ідентифікує себе так, — чужинці (і в цьому немає нічого образливого). Ставлення чужинців до нашої державності може бути доброзичливим, індиферентним і ворожим.

Не слід розглядати національну ідею як державну ідеологію. Йдеться про плекання національного і використання його потенції. Йдеться про формування з аморфної маси українського населення конструктивної, потужної сили для побудови незалежної держави.

Процесом консолідації заважають спекуляції, пов'язані з протиставленням прав людини і прав нації. Національна ідея є інтеграцією прав людини і прав нації. Право на національне самозначення — одне з найсудеттвіших прав людини. З іншого боку, забезпечення прав людини — основа консолідації народів України. Ми будемо національну державу, а не державу нації. Неетнічні українці не можуть бути ущемлені в правах. Національна ідея є ідеєю консолідації та інтеграції окремих етносів, що живуть в Україні, за умов збереження їхньої національної своєрідності, неповторності. Національна ідея є інтеграцією національних і загальнолюдських цінностей. Вона є консолідацією різних політичних сил навколо процесу державотворення.

Лише тоді, коли національна

ЩОБ БАГАТІТИ, ТРЕБА ХОТІТИ

Чому в Україні витрачаємо зерна на одержання кілограма м'яса втричі більше, ніж в інших країнах, і як вивести важливий продукт харчування з розряду дефіцитних

Стаття «Не має соя конкурента» (ГУ) за 16 грудня 1993 р.), в якій йшлося про необхідність розробки та здійснення цілової державної програми вирощування, переробки і використання унікальної бобової культури, викликала інтерес не лише в аграрників. Із Києва до одеського корпункту газети зателефонував директор заводу «Алмаз» В.Синицин: «Наше підприємство в процесі конверсії налагодило випуск технологічних ліній переробки сої. Кілька їх працює в господарствах. Побудуйте хоча б у радгосп «Степовий» під Миколаєвом — пересвідчитися, яка то корисна річ».

Побував, ознайомився. І попросив прокомментувати побачене й почуте фахівця. Вони, правда, не обмежилися лише технологічною лінією, розмова стала ширша. Як, власне, то й заслуговує проблеми державної ваги. Відомо, що у США, країнах Західної Європи на виробництво кілограма м'яса витрачають до 3 кілограмів зерна, а у нас — 9 і більше. Бо там уміють готувати комбікорми. Вони містять багатий на білок соевий шрот (з незначними антиоксидантами), кукурудзу (енергія), вітаміни й мікроелементи, мінеральні добавки (решта — просто наповнювач, тобто відходи сільгоспвиробництва). А в нас на корм тваринам іде зерно пшениці та ячменю: це, як правило, звичайна дерть. У крапцю разі — вкрай низької якості (хоча й занадто дорого) комбікорми. В них то того не вистачає, то того. І завжди — білків, бо соєвого шроту вітчизняні комбікорми, авваж, не «бачать». Тож велика рогата худоба й свині ростуть дуже повільно, часу на дорослення їх до реалізаційних кондицій витрачаємо адякчі—втричі більше, ніж там, де ставку роблять на сою.

За такого марнотратства хіба виб'ється із злиднів, хіба матимеш удасть дешевих і високоякісних м'ясних продуктів? Між тим саме через їх нестачу дефіцит білків у харчовому меню населення України сягає 40 відсотків. Але ж стверджують учені, якщо люди споживають продукти з малим вмістом білків, то вони страждають фізично й розумово, при цьому народжується дедалі більше калік. Чи в вихід із гіпнотичного стану?

Володимир ПОГОРЕЛОВ, директор радгоспу «Степовий» Миколаївської області:

— У нас на Миколаївщині, схоже, роблять перші кроки, аби виправити ситуацію. Посіви сої, якою донедавна не займалися, авваж, зовсім, довели майже до 13 тисяч гектарів, розширюють їх і надалі. Подекуди вже беруть добрі врожаї. Однак вибороти соєві боби раціонально, з високою ефективністю це далеко не всім вдається. Насамперед — через брак переробних механізмів. І ось завод «Алмаз» запропонував свою технологічну лінію з виробництва соєвого молока. Придбали, запустили її не так давно — близько чотирьох місяців тому. Та вже зараз бачимо, що не прогадали.

По-перше, така добавка до раціонального телят з 20-денного до 3-місячного віку одразу ж справила на них досить помітний позитивний вплив: вони бачили менше хвороб, швидше росли. А коли тварина добре розвивається у «старовинний» період, то й у подальшому зберігає таку властивість. Отже, з'являється можливість у короткі строки відновити худобу, прикормити обгород стада в приміщеннях, більше виробляти м'яса. До

Проблема №

того ж, на цій лінії можна одержувати й рідкі комбікорми із застосуванням високобілкових компонентів та вітамінів для тварин старшого віку.

По-друге, використання соєвого молока дає неабияку економію коштів. Досі ми закуповували на державних підприємствах так званий замінник незбираного молока для телят. Він не тільки вкрай низької якості, а й неймовірно дорогий: 20 мільйонів карбованців за тону. А отих тонн нам потрібно на рік 364. Ось і підрахуйте: понад 7 мільярдів карбованців мали б викиласти за той замінник. А тепер використовуємо збагачене деякими добавками соєве молоко. Треба тільки, щоб науковці допомогли практикам скласти добре вивірені оптимальні раціони добрі тварин з використанням соєвого молока та рідких комбікормів, бо поки що йдемо тут напівслухами.

Віталій СИНІЦІН, директор київського заводу «Алмаз»:

— Технологічну лінію з виробництва соєвого молока створили спільно з колективом Інституту харчової хімії та технології АН України. Вже виконано понад два десятки комплексів устаткування. З місць надходять позитивні відгуки про них. Ось конкретний приклад: у радгосп «Бериславський» Херсонської області хоча й вирощували за рік до тисячі тонн соєвих бобів (за врожайністю 24 центнери з гектара), та користі від того майже не мали. Становище змінилося, відколи встановили нашу лінію і почали виробляти близько 8 тонн соєвого молока на добу (принадляло зназачу, що максимальна продуктивність установки — до 24 тонн). В молоко вводять й інші складники, одержуючи в такий спосіб повноцінне, збалансоване суміш. І використання дає прибавку на дорослування пороскот в 155 грамів на тварину за добу.

Але ж ось який парадокс: усі кажуть, що лінія добра, перспективна, а з їх уже кілька місяців лежить на складі несприбуваним. Мало того, ми змушені тимчасово припинити випуск ліній узагалі, бо не можемо профінансувати ці виробі. Чому так сталося? По-перше, вважаю, дається зважати неозбираність господарників з усіма вигодами, що їх несе використання соєвого молока й рідких комбікормів. Потрібний «соевий всеобуч». По-друге, кажуть, що лінія надто дорога. Та не ми ціну накрутили — дуже дорожче нержавіюча листові сталі й такі ж нержавіючі труби, що йдуть на виготовлення ліній. Прагнемо щось замінити дешевими пластиками, гумою. Знаю про скрутне фінансове становище господарств, але ж і ми не в кращому. Отже, мабуть, є рація відійти кошти на рівні об'єднання «Укрм'ясопром»,

куди входять сотні великих відгодівельних господарств, аби випустити наявні лінії, забезпечити подальші замовлення на них. А завод може виготовляти за рік 80 таких ліній.

Володимир БОРОВСЬКИЙ, директор Інституту харчової хімії та технології АН України, академік:

— Хотів би почати із зіставлення деяких сьогодинських даних із даними... 1910 року. Так-от: тоді добові прирости ваги свині становили 250 грамів на тварину, а нині — 234. По великій рогації худоби істотних змін не відбулося — прирости і колосі, і тепер утримуються на рівні, що ледь перевищує 400 грамів. Але ж знаємо: тоді комбікорми не виробляли, застосовували в основному вільний випас тварин. У розвинутих країнах, налагодивши комбікормове виробництво із застосуванням сої, змінили зробили відчутні кроки вперед (600-грамові й вищі прирости ваги свиней, півторакілограмові — великої рогатої худоби). А ми тупіємо на місці. Бо не маємо, по суті, ні науки, ні техніки, що забезпечували б одержання повноцінних кормів.

Лінія, яку бачили в радгосп «Степовий», — то лише одна з ланок укр. важливої справи. Ознайомившись зі схожими в зарубіжних країнах, можемо стверджувати: порівняно з тамтешніми зразками вона на пікористу, так би мовити, попередню. Бо меле боби дрібніше од борошна, за частки секунди, що потім забезпечує високу засвоєваність тваринами усіх поживних речовин.

Але, повторюю, це лише одна з ланок. Починати ж треба, зрозуміло, із змін у структурі свинських площ, відійти чільне місце сої й кукурудзі, забезпечити їх добрі врожаї. Друга складова — комбікормова індустрія: треба, щоб на кілограм зерна припадало 380—390 грамів бобових, бажано — сої, а також необхідна кількість різних преміксів, яких поки що виготовляємо надто мало. Далі — наука використання збагачених соєю кормів. Це також поки що цілина. Ми беремося допомогти збалансувати раціони в тому ж радгосп «Степовий», в деяких інших господарствах. Однак це не вирішить проблеми в цілому. Треба, щоб за справу взялися насамперед Академія аграрних наук зі своїми інститутами. Отже, вибудовується ланцюг проблем, які окремим ентузіастам самостійно не здолати. А що звести все докупі й досягти мети, потрібна цілова, з прямим фінансуванням державна програма виробництва повноцінних (збалансованих завдяки широкому використанню сої) кормів. Без цього від 1910 року ні на крок уперед...

До компетентних думок важко щось додати.Хіба отаке: за підприємства спеціалістів Мінсільгосп-проду, аже тепер Україна виробляє стільки зерна, що могла б повністю забезпечити власні продовольчі й кормові потреби, та ще мільйонів із десяти тонн експортувати. І єдине, що не дає це зробити, — незбалансованість кормів за білками й вітамінами. То чого ж вичікуємо надлопати? Чому урядові структури ніяк не відважаються зрушити з місця камінь, який не дає пробитися джерелу достатку?

Георгій ВОРОТНОК.

Миколаїв.

«Монсанта» на сівбі

Уже розпочалася посівна, а в нас, як і торік, скрута з палимим, сільськогосподарськими препаратами, коштами для їх придбання. Тому так привабливо конкретна допомога американської фірми «Монсанта», з якою плідно вже працює багато агрофірм і фермерських господарств України. Сільськогосподарська група «Монсанта» пере-

дає нашим господарникам ефективні технології. Зокрема її технологія мінімального обробітку ґрунту дає можливість заощадити до 30 відсотків пального. А це компанія постачає укр. потрібні препарати, які, що дуже важливо, не завдають шкоди ґрунтам і навколишньому середовищу в цілому. А що в нас тепер економічна криза, то «Монсанта» ще й надає нам кредити на суму в 50 мільйонів доларів.

Фото Сєргія КОВАЛЬЧУКА.

Зруйновані вітряки на тлі енергетичної кризи

Чого тільки не пропонують сьогодні, щоб пом'якшити енергетичну кризу: радять на промислових підприємствах вихідні переносити на понеділок чи на інший буденний день, а енергоємні підприємства і зовсім зупинити, радять раніше лягати спати і пізніше вставати, намагати обійтися без побутових електроприладів, пильнувати, щоб не горіли заїди лампочки й так інше. Усе це, може, дещо й заощадить, тільки захоли ці якісь хиткі і непевні. А взагалі на поради не варто покладатися ані найменших надій. Ніхто не відомовитися од холодаїмних (хвіа холодаїти не буде чо), прасок, пральних машин, зайві лампочки горітнуть у квартирах навіть після того, як електроенергія подорожчає в кілька разів.

Але робити щось треба, бо енергетична криза і справді визирає з кожної щілини. Може, повернутися до майже дармової енергії малих річок і вітру? Ще ж бо не так давно, років амадять тому, енергія ці на селі повністю переробляла зерно для споживання його людьми й тваринами, різала солому на січку, палила деревину на дошки, вчорами й ранками освітлювала вулиці, хати й господарські будівлі. Річки, що-права, дуже обмілили, багато їх знесло щезом з лиця землі, але щось лишилося. І майже всюди зберігалися меліти. Тільки не скрізь вони меліють. Багато їх пересохло під комори, різні складки, яєсь частина пустує й руйнується. А на тих, що діють, жорна нині крутять не вода, а електрика, що її виробляють на великих гідро-, тепло- і атомних станціях. І побував у багатьох селах України, а Житомирщину знаю, лібонь, краще, ніж власну кишеню. І лише в Переброді, що в Овруцькому районі, бачив мали, каміні якого крутять вода річки. Дакувати за це варто кілоком далакям, які з власної волі дають про це.

Безперечно, хутко домітяться того, щоб скрізь борошноемні каміні, динамомашинами крутила вода малих річок, не вдається, бо гідротурбін і динамомашинами збереглося дуже мало. Але, думаю, якщо за їх виготовлення узяєсь котрийсь із військових заводів, що збирається переходити на випуск мирної продукції, то чекати

потрібного устаткування довелося б не так уже й довго. Та й гідротурбіни — не така вже складна машинарія, казали мені далаки в Переброді. За бажання можна і в колоспний майстерні знайструвати.

Щодо вітряків (а вони, коли де й зостаєся, то лише як архітектурні пам'ятки), то зводити їх можна і без допомоги заводів. Особливого будівельного матеріалу вони не потребують.

Окрім цього способу заощадити енергію, маємо ще один. І знову старий, як світ. Є чимало людей, які добре пам'ятають довоєнні роки, коли одробляли землю (її ж в обробітку, як зазначає статистика, було значно більше), виконували безліч інших робіт коні та воли. Та якби я взявся радити селянам знову повернутися до коней та волів, то не тільки вони, а й весь світ, напевно, з мене сміявся б. І все ж ми передаємо махулю рукою на живу титаву силу. Є багато робіт, що їх замість тракторів, автомобілів успішно можуть виконувати коні. Ось лиш поближній їх переклі: заवेशання на ферми кормів (бо дожилися, що тепер навіть коням сіно підвозять тракторами), пашезення до сінокосів мінеральних добрив і насіння, пального до тракторів тощо.

Микола ЯРМОЛЮК, письменник.

Радомисль Житомирської області.

Шахта, де не страйкують

(Початок на 1-й стор.).

Монолог директора

— Складається так враження, що у нас не бажують реформи, хоча розмов про них багато. Декому зміни на краще не потрібні. Багато хто забув про затратний механізм. Ним оперували, коли треба було викисти із сідала перший ешелон керівних комуністів. Тепер керує другий, третій ешелон. У нього так немає справжнього інтересу до підвищення ефективності виробництва. Виробничі показники — всім до лампочки. Інколи похваляють за виконання плану наше виробництво об'єднання «Ровенькиантрацит». Але до цих похвал треба було б додавати, що за останній час річний план видобутку вугілля об'єднанню знизили аж на 3,5 мільйона тонн. Лише з таким планом стали справлятися.

Терміново необхідно знайти джерело підвищення рівня виробництва. А воно ось: треба дати дорогу талановитим, ініціативним людям, златним на розумний ризик. Потрібне впровадження нових технологій, зниження собівартості продукції. Тим часом у нашому об'єднанні, приміром, дуже й дуже невигідно добувати дешевше вугілля. Бо працюватимеш більше, а платню матимеш меншу. До влади, до керівництва на місця мають прийти нові, молоді люди.

Чого ж ви хочете?

— Сергію Федоровичу, все це, напевне, так. Але конкретизуйте на прикладі «Індустрія» та об'єднання.

Я ні на кого не хочу скаргитися.

— В такому разі, прочитавши сказане вами, люди зроблять висновок: ну от, це один розлад рецепти, чим і як лікувати економіку України, а сам...

— Ну що ж. Я вже говорив про зниження плану вуглевидобутку в цілому по виробничому об'єднанню. Наша ж шахта з 1990 по 1993 рік наростила видобуток на 350 тисяч тонн. Гадаєте, ми одержуємо грошей більше за інших? Ні. Одна з причин: у нас собівартість палива, що виділяється на-гора, занадто... низька. Парадокс! Для нормальних людей — так, а для деяких керівників — норма. Приклад: собівартість тонни видобутого вугілля на нашій шахті — 286 тисяч карбованців, на шахті імені Держинського нашого виробничого об'єднання — 600 тисяч. І що ж? Їм платять відповідно до затрат, забезпечують шалени-

ми дотаціями. А нам — ані карбованців зайвого, бо ми, виходить, дурні, рентабельні. Нам треба видобувати дві тонни вугілля, щоб одержати грошей стільки, скільки одержать на Держинську за одну.

Кажуть, куди ж подінешся, коли в них затрати колосальні? Так хай думають, які ж затрати радикальним чином знизити. Умови праці у нас однакові.

Можу навести буденний приклад. Ви приходите на ринок, а там дві бабусі продають однаковісеньку картоплю, але в одній ціна, скажімо, п'ять тисяч карбованців за кілограм, в другій — десять тисяч. Питаєте у «дорогої» бабусі, чому така різниця, і чуєте: «Так вона ж копала картоплю механізовано, а я вручну». Вам як покупцеві це цікаво? Звичайно ж, ви купите дешевшу картоплю, хоч на дорогу затратило більше сил і часу. А у нас що? Навіть за «соціалізму» боролися за зниження собівартості продукції, тепер борються за її підвищення.

— Вас, може, хоча б морально заохочують, за приклад інших ставлять?

— Де там! Для багатьох ми — більмо на оці. Коли ніхто не «висується», спокійніше живешся іншим. Усі плентаються кудись собі потяжкуче, ніхто навіть думати не хоче, що можна і варто рухатися швидше.

А зараз мені особливо складно. Справа ось у чому. Коли вийшла постановою Кучми, згідно з якою підприємства одержали самостійність, генеральні директори зібравшись й велили нам, директорам шахт, написати казальні заяви про те, що ми хочемо входити до складу виробничого об'єднання як структурні одиниці. Шахти позбавлялися навіть права юридичної особи. Хочеш придбати бодай дешевеньке канцелярське приладдя — їди на уклін до дирекції виробничого об'єднання.

Як не дивно, усі підписали те, що від них вимагалось. Окрім мене. Я поїхав до Києва і в Держвуглепромі довбився того, щоб підприємство не позбавили права юридичної особи.

Директори-«підписники» позували будь-якою реальною самостійністю. Всі важливі виробничі рішення приймає за них генеральний директор об'єднання. І що ж, комусь це доскоше здорове честолюбство професіонала? Антропос. І ось чому: директори ні за що особисто не відповідають. Скажеш робити так — роблять. Не вийшло? Так нам же великі...

У складі виробничого об'єднання ми залишилися.

Метою ж колективу було і є одержати повну самостійність. А нас не відпускають.

— Але ж ви маєте таке право.

— І на колегії Держвуглепрому, і в об'єднанні висувають «залізний» аргумент проти: ви відділяєтеся, а як же інші шахти? Адже знаються показники по об'єднанню в цілому. А чому наш колектив повинен думати про інших? Чому ми маємо сплачувати чужі борги? Державі потрібне вугілля — і я, і весь колектив впевнені: ставши самостійними, ми його видобуватимемо значно більше. Роботики будуть кращі, розвинуто соціальну сферу. Ось із чого треба виходити! Тим часом тривають пошуки інших «аргументів». Держвуглепром прислав на шахту спеціальну комісію. Та «жуків» не знайшли. Ось головний висновок комісії. Читайте.

— «Керівництво, колектив шахти підготовлені працювати в самостійному режимі». І цього мало?

— Мало, виходить. Ми провели на шахті свій референдум, гірники відповідали на питання, чи хочуть вони, щоб підприємство залишилося у складі об'єднання, чи хочуть його самостійності. Із 2391 чоловіка в голосуванні взяли участь 1.827. З них за самостійність шахти висловилися 1.476, проти — 341. Урні розкривали в присутності комісії, представників громадськості, заступника голови миськівкому, представників Держвуглепрому. Підраховано: 61,7 відсотка працівників шахти висловилися за її вихід зі складу об'єднання. Від тих, що взяли участь у референдумі, — це 81,2 відсотка.

— І?

— Свого часу стався поділ шахтоуправління «Ровеньківське». Утворилися дві окремі шахти — № 71 «Індустрія» та «Ровеньківське». Так от, нас безпідставно тримають тим, що у нас є з «Ровеньківськом» одна спільна виробка, а коли так, то має бути спільний начальник ВТБ — з вентиляції. Так хай буде! Ми не проти! Хоча можна і вентиляцію розділити. Але якщо вже ні, ми готові за свій рахунок і усвідомлюючи провітрювати.

Колі шукати такі зачіпки, то ніяке підприємство не здобуде самостійності ніколи.

Об'єднання нас тримає, що ми скоро станемо на коліна. Нам заборгували за реалізацію вугілля 24 мільярди карбованців — це місячна наша реалізація! У нас забрали автобуси — і з'явилися проблеми з доставкою людей на роботу. На

нас навішують неіснуючі борги. Нам не продають кисень, вибухівку.

Але нас не зломити. Хоча дуже, дуже образливо, бо ми переконані: можемо працювати краще. Зібрався чудовий колектив однодумців, серед яких я б виділяю свого заступника з виробництва Валерія Малихину та головного інженера Сергія Протасова. Та «лядські» натори працювати не дають, не цінують тих, хто хоче трудитися, а не весь час звертатися за простягнутою рукою до держави.

Замість післямови

Шахта «Індустрія» за показниками — одна з трьох кращих в Україні. І стала вона такою багато в чому саме завдяки Сергієві Федоровичу Шкробу. Коли чотири роки тому він прийшов сюди директором, шахта не мала перспектив. Тут працювали всього 33 прохідники. Жодна лава не готувалася на майбутнє. Тепер — 260 прохідників. План розвитку шахти завжди перевищується. Видобуток вугілля зріс на 350 тисяч тонн. Значний плюс є навіть у цьому році порівняно з відповідним періодом року минулого — факт на сьогодні взагалі для галузі унікальний. Шахта — рентабельна, живе без шахрайського державного дотації.

Хто ж таких відпустить? Таких приструнюють, аби зробити слуханими, а потім іздати на них!

А «висується» Шкроб, до речі, не тільки завдяки високим виробничим показникам. За рахунок шахти на території її селища відомовтено лікарню. Давно покинутий кістяк старого клубу перетворено на чудовий будинок культури, оформлений, без перебільшення, на столичному рівні. Спортивні команди, що їх утримує «Індустрія», займають призові місця на обласних та республіканських змаганнях. Відділення Ровеньківської центральної лікарні, зведено медфлорплатформі біля шахти. Щедрі подарунки стали одержувати у свят не тільки працівники гірники, а й пенсіонери. У сусідніх шахтарських селищах про це знають. Прості люди задрять «індустріям» білою задрістю.

Вентиляція, про яку була мова, то так, жарти. Не відпустити! За цим стоїть, коли хочете, велика політика місцевого, а, може, й не тільки, масштабу.

Анатолій КОВЕЛЬЮК.
Луганська область.

Торгівля

«Дійна корова» для «Вузівського»

Торговий центр «Вузівський» у новому мікрорайоні Одеси під такою самою назвою споруджували, звичайно ж, у розрахунок на повний достаток промислових і продовольчих товарів вітчизняного виробництва. Та донедавна на його політих було порожнісінько. Аж поки не знайшов він для себе своєрідну «дійну корову» — словенське торговельне товариство «Меркатор Блек сі». Хоча правильніше, мабуть, сказати: аж поки вона не прийшла до нього, от «корова». Бо то словенські бізнесмени пукали, де б розмістити свій перший в Україні супермаркет. І розуміння й підтримку знайшли насамперед з боку голови Київської райради Володимира Романюка.

А недовда «Вузівський» і «Меркатор» створили спільне українсько-словенське підприємство. Визначили головне завдання: за прямими угодами, без посередників (а отже, й без додаткових цінових накруток) постачати до Одеси найрізноманітніші товари європейської якості. Цюправда, треба було, окрім налагодження прямих зв'язків з підприємствами різних країн, переобладнати ще приміщення нашого магазину в супермаркет європейського асортименту.

Не бачучи протрагії (хоча ризик, зізнається директор спільного підприємства Слободан Недич, був — і немалий), «Меркатор» односторонньо інвестує те переобладнання, запропонує кращих майстрів, зважувати потрібні матеріали. В надії, арозуміло, що згодом відшкодує затрати. І незабаром другий поверх «Вузівського», де розмістився «Меркатор», вже було не візати: тут не просто все виблискувало й вавило повітря — у приміщенні створили знонйбільше зручностей для продавців і покупців, а головне — вщерт заповнили полиці найрізноманітнішими товарами найвищої гатунку.

Іх реалізують поки що здебільшого за валюту, бо треба якнайшкороше повернути затратнені кошти, та від того попнт особливо не страждає. Про це свідчать і наступний крок спільного підприємства: переселівшись у популярності серед одеситів та гостей міста, «Меркатор» недовда з другого поверху спустився і на перший. Супермаркет, отже, майже подвоїв товари — і знову тут удосталі як покупці, так і очних придбати їх.

А що ж купонний «Вузівський», який забезпечував потреби тих, у кого валюти немає? Він перебрався у підсобки колишнього торговельного центру. Але підсобки ті так переобладнали, що немало інших одеських магазинів можуть «Вузівськом» лише поздрити. Основний все за кошти того ж «Меркатору». Бо віддас він «Вузівському» за оренду приміщення 42 відсотки усіх своїх прибутків. Валютною, арозуміло, А за неї можна не тільки приміщення «облагодити», а й розширити досі такий мізерний асортимент пропонуваннх товарів. У купонах.

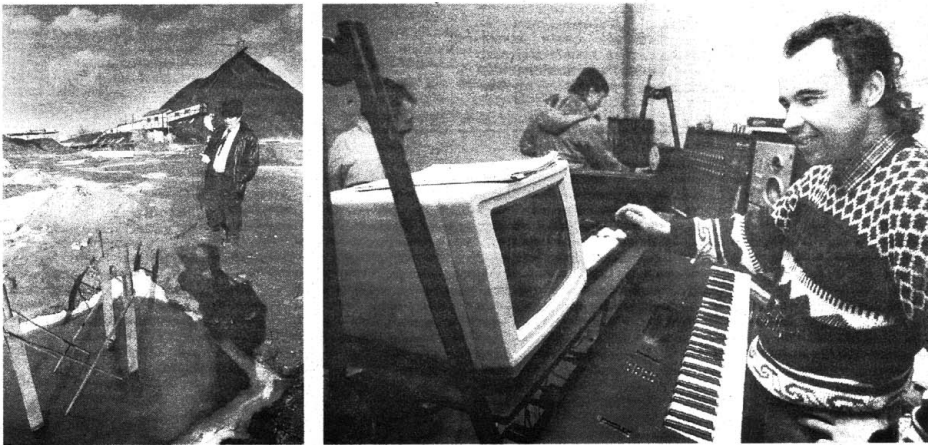
Ось і вийшла обопільна вигода — і для «Меркатору», і для «Вузівського». А в кінцевому підсумку — вигода для мешканців мікрорайону, приїжджих. І багатших, хто має валюту, і бідніших, хто живе на карбованці.

А це «Меркатор» діляться валютною з Київським райвиконкомом — туди надходить 10 відсотків одержуваних прибутків.

Скільки це з магазину, де площі нагадують футбольні поля, а там тільки й «товару», що прилавок та продавець. Тож думаю, що працюють там люди вкрай збайдужілі і до себе, і до своїх земляків. Таким хочеться поради: віддайте «Меркатору» — «Вузівський».

Георгій ВОРОТНОК.

Одеса.

На знімках: директор шахти: «Не можемо побудувати ремонтний цех — об'єднання не дає грошей»; в музичному центрі будинку культури. Фото Юрія ХРОМУШИНА.

Продиктовано в номер

Франція — не лише Париж

Посол України у Франції Юрій Кочубей побував у департаменті Ен на південному заході країни. Він зустрівся з префектом департаменту і муніципальною владою міста Бург-ан-Брес, спорядженого з Черніговом, і президентом торгово-промислової палати департаменту, ознайомився з науково-технічним центром пластмас, розташований в місті Ойонна. Посол також побував на раді підприємств, має розмову з представниками ділових кіл, журналістами, а в м. Вільєрбані подивився матч з регбі між командами юніорів України і Хорватії, який відбувся за програмою 26-го юніорського чемпіонату світу.

Не так швидко, як хотілося б

Термін виходу ізраїльських військ із сектора Гази і міста Ерихон буде визначено лише після завершення переговорів з ООП про реалізацію угоди «Газа—Ерихон—сплочатку». Про це заявив в інтерв'ю теле-авіському радіо міністр закордонних справ Ізраїлю Ш.Перес. Він висловив здивування з приводу повідомлень про те, що ізраїльська армія нібито отримала розпорядження завершити евакуацію з двох окупованих нині палестинських анклавів до 14 квітня нинішнього року.

Краще межі не переступати

Ісламабад міг створити ядерну зброю ще 1987 року, яківна колишній начальник штабу пакистанської армії генерал М.А.Бег не семінарі «Ядерна програма Пакистану» в Карачі. Однак, за словами генерала, після приходу до влади у 1988 році уряду на чолі з прем'єр-міністром Беназіром Бхутто національна політика в ядерній галузі зазнала суттєвих змін. Вище керівництво Пакистану прийняло тоді «добровільно» рішення відмовитися від виробництва деяких компонентів, необхідних для створення зброї масового знищення. І все ж Ісламабад і зараз може «в разі необхідності переступити межю», яка відділяє його від володіння ядерною зброєю, підкреслив М.А.Бег.

Може ризикнути

Колішній держсекретар адміністрації Буша Дж.Бейкер не відкидає можливості того, що висуне власну кандидатуру на пост президента на виборах 1996 року. Останнім часом 64-літній Бейкер приєднався до своїх однопартиєць-республіканців, які звинувачують адміністрацію Клінтона у відсутності твердого зовнішньої політики, в помилках у боротьбі зі злочинністю і нерішучості на економічному фронті. Він здійснив декілька поїздок по країні, беручи участь у збиранні коштів до передвиборних фондів кандидатів-республіканців, які балотуються до конгресу США.

Генсек поговорив з Президентом

У Кремлі відбулася зустріч Президента Росії Б.Єльцина з генеральним секретарем ООН Б.Галі. В ході розмови обговорювалися основні проблеми функціонування ООН, питання пов'язані з діяльністю Ради Безпекі, інші міжнародні проблеми, в тому числі й щодо мирного врегулювання боснійської кризи.

За повідомленнями наших власних кореспондентів і зарубіжних інформагентств.

Землю — селяням, заводи — робітникам

На третій рік уряд збирався підбити перші підсумки приватизації. Однак цей рік видався екстремально невдалим — посуха знищила врожай.

Сьогодні достеменно відомо, що через перебої з хлібом зросли площі зерна від 70 до 200 тисяч гектарів (це дасть можливість забезпечити республіку власним хлібом хоч би на кілька місяців). Рентабельно працюють тільки господарства, які вирощують монокультури, зокрема картоплю, не кажучи вже про баштанні, яких вистачає для забезпечення повної «автономності». Та все ж головне питання полягає ось у чому: що отримав споживач? Практично зникли молочні продукти, різко підвищилися ціни на масло, сир, особливо після грошової реформи. Наприклад, кілограм масла сьогодні коштує 600 драмів (6 тисяч російських рублів). А мінімальна платня, пенсія, стипендія у Вірменії — 110 драмів. Також зникли державні овочеві магазини та ларьки. Споживачині повністю залежить від ринку. До речі, нині закриваються набагато раніше звичайного — немає товару. Інакше кажучи, виробництво не встигає за рівнем споживання. Причиною в тому, що не всі селяни могли й стали

фермерами, та й ефективність земельних ділянок різна. Зрозуміло, що потрібен не один рік, аби поки запанувала внутрішня стабілізація в самій сільській місцевості. Депутати мало не три роки мовчали про приватизацію в сфері промисловості. Давалися знайти не тільки синдром відповідальності, а й процес формування багатопартійного парламенту. У 1990 році депутати парламенту Вірменії розділилися на демократів і комуністів. А зараз у Верховній Раді — шість партійних фракцій. Розбіжність думок не дозволяє дійти певної згоди взагалі і, зокрема, стосовно приватизації промислових об'єктів. А проект обговорювали неодноразово. На першому етапі передається приватизації близько п'яти тисяч дрібних та середніх підприємств, у тому числі і в сфері аграрного сектору. 20 відсотків державної безплатно передаються у власність трудових колективів. У середині січня цей проект розглянув Президент республіки, після чого комуністи також проголосували за нього (непохитно

залишилися лише фракція соціал-демократів — партія Дашнакцутун).

Державна комісія з приватизації працює, засукавши рукава. До літа населенню будуть роздані приватизаційні сертифікати. 30 відсотків майна, що залишилися у держави, можна викупити одразу чи в кредит. Заводи та фабрики можна придбати і за долари.

На думку авторів проекту, це дасть можливість залучити закордонні інвестиції. На відміну від «земельного», нинішній етап не матиме такого скороченого характеру. Він прохідний повільніше, з постійним аналізом й узагальненням досвіду. Відповідні комісії уже не формуються на місцях. А ціна об'єктів залежатиме від рентабельності виробництва.

Половина одержаних державою коштів у вигляді кре-

дитів повернеться на підприємство для покращення економіки. 20 відсотків — на соціальний захист населення, 10 — на відшкодування внутрішнього боргу, а 5 — зовнішнього, 5 відсотків буде використано на підтримку самої приватизації. Чи дасть можливість ця приватизація врятувати промисловість республіки, залишається під знаком питання. На селі так-сяк, але власник з'явився, селянин не випустить з рук своє майно. На заводах уже панує цілковите безладдя. Отже, повною мірою приватизація промоб'єктів у Вірменії трішки запізнилася.

Отака ситуація склалася з приватизацією. Залишається тільки додати, що, як у першому, так і в другому випадках усе відбувається за дуже складних політичних умов. Тільки блокада з боку Азербайджану позбавила Вірменію 85 відсотків народногосподарських вантажів, що їх вона отримувала. Віна в Карабасі, найжорстокіша енергетична криза ускладняє проведення реформ. Хоч би що там було, досвід Вірменії засвідчує: в міру можливостей слід уникати шоківих методів проведення реформ, аби, лише призводить до шоківих результатів.

Вірен САРКІСЯН.

Єреван.

Гортаючи закордонну пресу

Закінчення «любовного роману»

Поклавши край своїй, певною мірою, хибній політиці, яка зводилася до формули «Росія над усе», президент Б.Клінтон звертається до Москви з попередженням, яке покликано жорстко стримати її імперські задуми... Про цю зміну пріоритетів було повідомлено на незначному об'їд в державному департаменті. Влаштували його заступник держсекретаря, провідний експерт президента з російських проблем С.Телботт і головний спеціаліст зовнішньополітичного відомства з дипломатичних питань, помічник держсекретаря П.Тарнофф. Їхніми гостями були посольство східноєвропейських та прибалтійських держав у США. С.Телботт підвів з обіду рюмочку, надавши П.Тарноффу можливість зробити дипломатичне варту уваги візання. П.Тарнофф сказав їм, що

Сполучені Штати приділяли недостатню увагу державам, що межують з Росією або розташовані поблизу неї. Цього більше не буде, сказав він, бо країни, які побоюються російського експансіонізму, зазнають «закононої стурбованості», що П.США і Захід не можуть нехтувати... Зміна (американського) курсу відбулася нещодавно і в... терміновому порядку, як тільки помічник С.Телботта з питань політичного планування Дж.Станіберг завершив роботу над доповіддю, в якій викладалася нова позиція. Стартового імпульсу надав їй держсекретар У.Кристофер, роздратований непродуктивним втручанням Росії в діалог між Ізраїлем та ОВП... Б.Клінтон, який за перший рік свого президентства не провів жодного засідання Ради національної безпеки з російської пробле-

ми, зараз особисто пильнує за дедалі зростаючим військовим і економічним тиском Росії на суверенні держави, що колись були частинами Радянського Союзу. В особистому плані він каже, що коли ця практика поширится й на Східну Європу, США миттєво змінять свій підхід до питання про розширення НАТО. Вплив, що його справляє на формування політики Б.Клінтона громадська думка, змусило його обертати «любовний роман» з Росією. За словами співробітників Вілого дому, соціологічні дослідження свідчать про зростаюче невдоволення мільйонів американських виборців східноєвропейського походження. Вони відхилилися від Дж.Буша в 1992 році через його промову про «бютизуючий Київ», яка поклала початок політичній пріоритетній орієнтації США на Москву. Нині ці люди обурені невуагою Б.Клінтона до врадливості їхніх історичних батьківщин перед тиском Росії.

«Вашингтон пост» (США).

Фотофакт

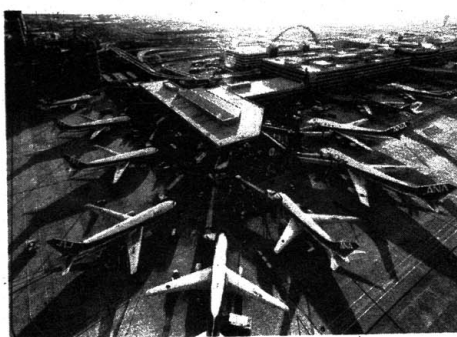

Фото Кієво.

Душанбе.

Юрій КУШКО.

Нові зірки старого року

У неділю закінчився перший музичний телефестиваль «Нові зірки старого року». Вперше в Україні була проведена інтегральна загальнонаціональна акція, яка мала на меті визначити кращих музикантів року. Ідея такого фестивалю не нова. Вперше вона з'явилася в Америці 1958 року. Можливо, не кращий час починати, але починати треба колись і нам. Назвати еліту, визначити її справжнє місце в цивілізованій табелі про ранги — елемент національної самоповаги. Отже, кращий музикант року — Таїсія Повалій, музичний колектив року — «Брати блюзу». Вікриття року — Олександр Пономаров. Музична подія року — фестиваль «Червона рута».

Співачка в жанрі сучасної поп-музики — знову Таїсія Повалій, співак у жанрі сучасної поп-музики — знову Олександр Пономаров. Поп-гурт у жанрі сучасної поп-музики — «Анна-Марія». Альбом у жанрі сучасної поп-музики — «Господи, помилуй нас» Тараса Петриненка. Співацька в жанрі традиційної української естради — Окса-

на Білозір, співак у жанрі традиційної естради — Василь Зінкевич. Бард-співач — Триzubий Стас. Кокальний ансамбль — «Джаз-експромт». Рок-гурт — «Плач Сремії». Рок-гурт традиційного напрямку — «Брати Гадюкіни», концептуального напрямку — «Брати блюзу», напрямку хард-енд-хеві — «Білий загін», панквого напрямку — «Жаба в дирижаблі», рок-гурт альтернативної музики — «Вій».

Музична композиція — «Авентік лайф». Ліричний шлягер — «Ти подобався мені». Танцювальний шлягер — «Нова».

Кращий композитор — Андрій Шусть. Автор пісень текстів — Володимир Цибулько. Аранжувальник — Володимир Бебешко. Музичний продюсер — він же. Концертний звукорежисер — Юрій Товстоган, студійний звукорежисер — Володимир Лещенко і Олег Спуга, режисер музичних виступів — Сергій Архипчук, режисер телевізійних музичних програм — Кирило Стеценко. Телеоператор музичних програм — Сергій Крутієвський. Ведучий

концертів і музичних виступів — Олександр Богущий, ведучий телевізійних музичних програм — Кирило Стеценко. Радіо-Дж-Ев — Олександр Рудяченко. Музичний радіокоментатор — Олексій Коган, журналіст-оглядач — Олександр Ештунченко, критик (теоретик, аналітик, концептуаліст) — Кирило Стеценко. Музичний фотограф — Василь Васильченко.

Краще музичне видання — газета «АВТ», радіопрограма — «12-2», телепрограма — «Спуга». Музична продюсерська організація, концертна агенція — «Рок-академія». Студія звукозапису — «Комора». Звук на сцені — фірма «Зінтеко», світло на сцені —

ті ж, і музична інформаційна агенція — «МУЗА».

Як бачите, зірки справді нові, і їхня поява в компанії одне одного і фірм «Пелі-кола», «Моторола», «Рібек», «Ютел», «Орифлейм» та інших поважних спонсорів — подія.

Серед ведучих фестивалю були Богдан Бенюк (на змилу), підпільник Андрій Миколайчук, Олександр Богущий і Кирило Стеценко. Марія Бурмака (на змилу) увійшла до номінації в категорії «Кращий музичний альбом в жанрі сучасної поп-музики».

Людмила МИКТИЧ.
Фото Олександра
КЛИМЕНКА.

Запитання руба

Правовий суп чи неправовий?

Одні з публікацій газети «Вісник Київ», що стосувалися споживачів якості «Курячого супу», який реалізовувався СТ «Меркурій», стала предметом судового розбирання. Автор доводив, що виставлений на продаж товар нічого спільного з домашньою куркою не має, а надмірний вміст глютамінату натрію і солі може викликати негативну на стан здоров'я дітей, людей похилого віку або ж вагітних жінок. Зрештою, в українському державному медичному університеті знайшли досліджуваній продукт імітатор курячого бульйону незначної біологічної цінності і лорекмондували обмежити його споживання. Не заперечував проти того, що назва продукту не відповідає його споживчим якостям, і НДІ гігієни харчування. Щоправда, звідси надійшло застереження, що концентрат супу можна безпечно використовувати як страву. Хіба що знизити до щоденної поваренної солі.

Тим часом СТ «Меркурій» зажадав за вказану публікацію сатисфакції, вважаючи 1,5 мільярда карбованців від-

ною ціною за підрив авторитету. Суд виніс рішення про 50-відсоткове відшкодування збитків позивачеві. Та так вчасно, що це не тільки не позначилося негативно, а й пішло на користь кандидату в народні депутати С.Юф, який очолює СТ «Меркурій». Оскільки рішення суду — прерогатива вищестоящого суду. Але редактор «Вісника Києва» В.Карпенко зібрав у стінах своєї редакції вітчизняних і зарубіжних кореспондентів, як з'ясувалося, а тим, щоб об'єднати «пера» в боротьбі з проявами мафії в загальному, як він висловився, значенні цього слова. І треба сказати, знову-таки це було зроблено напередодні виборів у парламент, у якому брати участь кандидат в народи С.Юф.

Хтось пустив в руках журналістів пакет з некурятим супом. І кабінет редактора газети одразу виріс в уяві присутніх до масштабів цілої держави. То правова вона все-таки чи неправова? А суп курячий чи не курячий?

Сергій ВЛАД.

Гумор — це назавжди

Напередодні 1 квітня, під час великих жвавецьких читань за участю Самого, а також Карцева і Мішина, Масок і Кроликів, пробігла чутка, будицею День життєвця, а відтак і Гуморина-94, передсидиться в Одесі на пізніший строк.

У Головне управління культури Одеської держадміністрації посилалися листи тріунації, а доволка оперного, театрів музкомедії та російської драми ще тісніш агітували свої лави безпартийні і члени профспілки. На щастя, то був жарт передполатою, і Гуморина-94 розпочалася, як і передбачалося, планом гумористичного та сатиричного розвитку країни до 2010 року. Втім, термін рекомендували сприймати напівсерйозно, бо гумор — це назавжди. А наслідком 1 квітня досі, чому велими посприяли успішні випуски гумористичного журналу «Магазин», який проїшов на сцені театру російської драми, а також традиційні «Джентльмен-шоу» в театрі музичної комедії.

Галина РОМАНЦОВА.

Одеса.

Зверніть увагу

Хто поїде на форум екологів?

24—25 травня у Вашингтоні відбудеться щорічний Міжнародний молодіжний форум — найбільше зібрання молоді, котра бере активну участь у заходах з охорони навколишнього середовища. Відбудеться обмін досвідом та думками з приводу того, як врятувати природу нашої планети. Цей форум — складова Програми ООН з охорони навколишнього середовища. Недарма компанії «С. К. Джонсон і Син, Інкорпорејтед» (США) доручено залучити до цієї справи якнайбільше молоді з усіх країн світу. Отож, СІП «С. К. Джонсон Київ Корпорейшн» (філіал компанії) ставить праце до відомо всіх, хто бажає репрезентувати такий екологічно складний регіон, як Україна.

Власне, участь у цьому Форумі наша держава може розглядати як можливість встановити контакти з іншими державами для спільного розв'язання екологічних проблем. Як правило, Форум обирає більше 2000 молодих людей віком від 12 до 20 років. На останньому Форумі були присутні 40 країн.

Отож всі зацікавлені організації та органи управління, вузи і школи, громадські організації, що займаються охороною навколишнього середовища, можуть звертатися по інформацію до «С. К. Джонсон Київ Корпорейшн» (телефон 417-55-63).

Інформація «Г.У».

Баскетбол

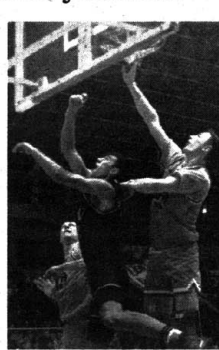
Лідери крокують упевнено

Зіграно чергову матч в чемпіонаті країни з баскетболу серед чоловічих клубів вищої ліги. «Будівельник-Анакода» (Київ) — «ТІТ-Маріам» (Харків) — 136:102, 118:105, «Шахтар-АСКО» (Донецьк) — «Спартак» (Луганськ) — 92:71, 103:88, «БІПА-Модя» (Одеса) — «Перспективний» (Нікополь) — 101:58, 89:77, «Дніпро» (Дніпропетровський) — «Київ-Баскет» — 91:105, 76:95, «Азовмаш» (Маріуполь) — «Корабель» (Миколаїв) — 75:92, 69:89, БСКД «Алена» (Дніпропетровський) — ЦСК ЗСУ (Київ) — 73:95, 78:93.

15 квітня відбувся матч між «Будівельником-Анакодою» — 38 ігор, 35 перемог, 3 поразки, 73 очки; «БІПА-Модя» — 38, 32, 6, 70 очок; «Київ-Баскет» — 38, 29, 9, 67; «Шахтар-АСКО» — 38, 25, 13, 63; «Спартак» — 38, 24, 14, 62; «Корабель» — 36, 20, 16, 56; «ТІТ-Маріам» — 38, 18, 20, 56; ЦСК ЗСУ — 38, 15, 23, 53; «Перспективний» — 38, 11, 27, 49; «Дніпро» — 36, 8, 28, 44; «Азовмаш» — 38, 6, 32, 44; БСКД «Алена» — 38, 3, 35, 41.

Київський «Будівельник» — лідер чемпіонату — досить легко переграв удома харків'ян. Але і переможці чемпіонату старіються не відставати. Одесити без особливих зусиль лідів переграла вдома нікопольців. А «Київ-Баскет» виступав проти «Дніпра» на його майданчику. Обидва рази кияни дійшли до суперникової умови. І обидва рази головний тренер гостей Андрій Підковров давав можливість поргати молодим баскетболістам.

Так, саме Андрій Підковров відіграв головний граючий тренер «Київ-Баскет». І ще новина — повернувся до тренерської роботи в цьому колективі один з найтитури-

тетніми і найдосвідченішим у країні фахівцем Борис Вдовиченко. Отже, тренерське трио — Підковров, Вдовиченко, Дербенцев — без сумніву, працюватиме злагоженою і корисно.

До речі, «Київ-Баскет» чергових два матчі проти «Перспективного» проведе знову в Київському палаці спорту. Отже, на прихильників баскетболу чекає яскраве свято. Початок матчів: 9 квітня — о 17.30, 10 квітня — о 15.00.

Віктор БРАНИЧЕНКО.

На змилу: провів під кімліце злідищене центральну збірну України і клубу «Київ-Баскет» Віктор Савченко.

Фото Олександра ПЛАКСЮКА.

Продиктовано в номер

Заява ВМС України

Командування ВМС України звернулося до керівництва Республіки Крим з закликом припинити спроби втягування в політичні ігри військових формувань, розташованих на півострові. У заяві прес-центру ВМС України, зокрема, говориться: «не важко представити собі наслідки того, що здійснення реформ в Криму пов'язується з залученням Збройних Сил». Прес-центр нагадує, що Чорноморський флот підпорядковується президентам України і Росії і на ньому служать представники двох братніх країн. «Командування Українського флоту виступає за цивілізоване вирішення всіх проблем і вважає, що лише так можна зберегти мир у регіоні, дружні стосунки між Україною і Росією», — підкреслюється в заяві.

Олійниківський читання

На Одещині відбулися традиційні олійниківські читання, що приурочуються до роковин з дня народження відомого українського поета-сатирика. У гості до мешканців Миколаївського району, де пройшли читання та юність Степана Олійника, завітали Іван Дука, Микола Палієнко, Василь Кравчук. Вони читали вірші С. Олійника, власні твори, згадували про зустрічі з Степаном Івановичем. Поділилися спогадами й донька поета Леся Степанівна та його сестра Марія Іванівна.

Дітям від переможців

У Рівненській обласній дитячій лікарні, де частими пацієнтами є діти з північних районів, забруднених наслідком Чорнобильської катастрофи, встановлено приємна подія. Міністр у справах захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС Георгій Готювич передав цьому закладу сучасну контрольно-діагностичну апаратуру, яка в комплекті з комп'ютером стане надійним помічником лікарів. На урочистій церемонії звучали слова подяки французько-українському консорціуму на чолі з фірмою «Кампенон Бернард SGE». Адже саме його пропозиції визначили кращими за підсумками міжнародного конкурсу щодо подальшої долі зруйнованого четвертого блоку Чорнобильської АЕС. Премію в десять тисяч доларів переможці передали в Мінчорнобиль на потреби дітей-чорнобильців. На ці гроші і придбано апаратуру, що працюватиме у Рівному.

Виправляємо помилку

У кореспонденції «На Канари чи в Карпати поїдемо цього літа відпочивати?» («Голос України», 17.03.1994) припущено помилку. У другій колонці наприкінці першого абзацу останнє речення слід читати: «Не випадково, напевне, близько двохсот громадян, які приїхали лікуватися до трускавецького санаторію «Янтар» (а не «АЛМАЗ») ... — і далі за текстом. На початку наступного абзацу треба читати: «ЯНТАР» — не виняток» — і далі за текстом.

Вибачаємось за помилку перед колективом санаторію «Алмаз» і перед читачами газети.

Редакція.

Реклама

Газовые колонки
(термоблоки з меді)
Карбид кальція

Оптові, розничні поставки со склада в Києві. СІП БИВАКС.
тел. 441-98-62, 478-23-62

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про кваліфікаційні комісії, кваліфікаційну атестацію і дисциплінарну відповідальність суддів України

Розділ I. КВАЛІФІКАЦІЙНІ КОМІСІЇ СУДДІВ

Стаття 1. Завдання кваліфікаційних комісій суддів в Україні — забезпечення формування суддівського корпусу, здатного кваліфіковано, сумісно та неупереджено здійснювати правосуддя на професійній основі, а також визначення рівня професійної підготовленості суддів та розгляд питань їх дисциплінарної відповідальності.

Стаття 2. Система кваліфікаційних комісій суддів та строк їх повноважень:

1. В Україні створюються:
  - кваліфікаційні комісії суддів загальних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя;
  - кваліфікаційна комісія суддів арбітражних судів;
  - кваліфікаційна комісія суддів військових судів;
  - Вища кваліфікаційна комісія суддів України.
2. Строк повноважень кваліфікаційних комісій суддів становить п'ять років з дня їх обрання.

Стаття 3. Склад кваліфікаційних комісій суддів

1. Кваліфікаційні комісії суддів загальних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя утворюються у складі голови, його заступника і 9 членів. До їх складу входять 8 суддів, одна особа з вищою юридичною освітою, що обирається Верховною Радою Республіки Крим, області, Київською та Севастопольською міськими Радами народних депутатів, одна особа з вищою юридичною освітою, що призначається Радою Міністрів Республіки Крим, керівниками обласних органів державної виконавчої влади, та одна особа з науковим ступенем чи званням з правознавства із числа представників наукових або навчальних закладів.

2. Кваліфікаційна комісія суддів арбітражних судів України утворюється у складі голови, його заступника і 9 членів комісії. До її складу входять 8 суддів, одна особа з вищою юридичною освітою, що обирається Верховною Радою України, одна особа з вищою юридичною освітою, що призначається Президентом України, та одна особа з науковим ступенем чи званням з правознавства із числа представників наукових або навчальних закладів.

3. Кваліфікаційна комісія суддів військових судів України утворюється у складі голови, його заступника і 9 членів комісії. До її складу входять 8 суддів, одна особа з вищою юридичною освітою, що обирається Верховною Радою України, одна особа з вищою юридичною освітою, що призначається Президентом України, та одна особа з науковим ступенем чи званням з правознавства із числа представників наукових або навчальних закладів.

4. Вища кваліфікаційна комісія суддів України утворюється у складі голови, його заступника і 11 членів комісії. До її складу входять 6 суддів загальних судів, 3 судді арбітражних судів, 1 суддя військового суду, одна особа з вищою юридичною освітою, що обирається Верховною Радою України, одна особа з вищою юридичною освітою, що призначається Президентом України, та одна особа з науковим ступенем чи званням з правознавства із числа представників наукових або навчальних закладів.

5. Голови Верховного Суду України, Вишого арбітражного суду України, Верховного суду Республіки Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських судів, їх заступники, голови судових колегій цих судів, а також голови військових судів регіонів, Військово-Морських Сил, арбітражних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя і їх заступники не можуть обиратися до складу кваліфікаційних комісій суддів.

Члени кваліфікаційних комісій суддів здійснюють свої повноваження на громадських засадах із збереженням заробітної плати за місцем праці.

6. До складу кваліфікаційних комісій не можуть бути обрані працівники прокуратури, органів Міністерства внутрішніх справ України і Служби безпеки України.

Стаття 4. Обрання і призначення членів кваліфікаційних комісій суддів

1. Члени кваліфікаційних комісій суддів загальних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, арбітражних і військових судів з числа суддів обираються таємним або відкритим голосуванням конференціями суддів цих судів.

2. Члени кваліфікаційних комісій суддів загальних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя від Верховної Ради Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольського міських Рад народних депутатів обираються на сесіях цих Рад. Члени кваліфікаційних комісій від відповідних місцевих державних адміністрацій призначаються відповідно постановою Ради Міністрів Республіки Крим, розпорядженнями керівників органів державної виконавчої влади областей, міст Києва та Севастополя.

3. Члени Вищої кваліфікаційної комісії суддів України з числа суддів загальних судів обираються з'їздом суддів України відкритим або таємним голосуванням. Члени Вищої кваліфікаційної комісії з числа суддів арбітражних і військових судів обираються конференціями суддів цих судів відкритим або таємним голосуванням.

4. Члени кваліфікаційних комісій від Верховної Ради України, Президента України відповідно обираються Верховною Радою України та призначаються Президентом України.

5. Члени кваліфікаційних комісій суддів загальних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя від наукових або навчальних закладів обираються відповідними Радами народних депутатів за поданням вчених рад цих закладів.

6. Члени кваліфікаційних комісій суддів арбітражних судів України, суддів військових судів України та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від наукових або навчальних закладів обираються Верховною Радою України.

Стаття 5. Організація проведення виборів членів кваліфікаційних комісій з числа суддів загальних, військових та арбітражних судів

1. Для організації проведення виборів членів кваліфікаційних комісій з числа суддів загальних, військових та арбітражних судів конференції та з'їзди суддів України відкритим голосуванням обирають лічильну комісію, яка зі свого складу обирає голову і секретаря комісії. До складу лічильної комісії не можуть входити особи, висувані кандидатами в члени відповідної кваліфікаційної комісії.

2. Обранню до кваліфікаційної комісії вважається кандидат, який набрав більше половини голосів із числа делегатів, присутніх на конференції та з'їзді суддів.

У разі коли число кандидатів, які балотувалися до складу відповідної кваліфікаційної комісії і одержали більше половини голосів, перевищило кількість суд-

ПОСТАНОВА

ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок введення в дію

Закону України «Про

кваліфікаційні комісії,

кваліфікаційну атестацію і

дисциплінарну відповідальність

суддів судів України»

Верховна Рада України постановляє:

1. Закон України «Про кваліфікаційні комісії, кваліфікаційну атестацію і дисциплінарну відповідальність суддів судів України» ввести в дію з дня опублікування.

2. Визнати такими, що втратили чинність, укази Президії Верховної Ради Української РСР від 15 грудня 1989 року «Про затвердження Положення про кваліфікаційні колегії суддів судів Української РСР», «Про затвердження Положення про дисциплінарну відповідальність суддів, підключення і допосередження збільшення суддів і народних засідателів судів Української РСР», «Про присудження і народних засідателів судів Української РСР» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1989 р., № 52, ст.ст. 690, 691, 692); Закон Української РСР від 17 лютого 1990 року «Про затвердження указів Президії Верховної Ради Української РСР з питань судової реформи» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1990 р., № 10, ст. 134).

Голова Верховної Ради України

ЛІТЮЦЬ

м.Київ, 2 лютого 1994 року

дів, яких необхідно обрати, обраними вважаються ті кандидати, які одержали відносно більшість голосів із числа обраних.

3. Якщо число кандидатів, які балотувалися до складу кваліфікаційної комісії і одержали більше половини голосів, виявилось меншим, ніж це необхідно, то в цьому разі проводяться додаткові вибори.

При проведенні додаткових виборів не можуть знову балотуватися судді, які не набрали необхідної кількості голосів у першому турі голосування.

4. Протокол лічильної комісії підписується головою і секретарем лічильної комісії, затверджується конференцією, з'їздом суддів України. Результати голосування заносяться до протоколу конференції та з'їзду суддів.

Стаття 6. Повноваження кваліфікаційних комісій суддів

1. Вища кваліфікаційна комісія суддів України:

- перевіряє дотримання щодо кандидатів на посади суддів вимог, зазначених у статтях 7 і 8 Закону України «Про статус суддів»;

— за поданням Голови Верховної Ради України дає висновки (рекомендації) про можливість обрання кандидата на посаду Голови Верховного Суду України, Голови вишого арбітражного суду України;

— за поданням Голови Верховного Суду України, Голови Вишого арбітражного суду України дає висновки (рекомендації) про можливість обрання кандидатів на посади заступників Голови і суддів Верховного Суду України, головів і заступників головів Верховного суду Республіки Крим, обласного, Київського та Севастопольського міських судів, військових судів регіонів і Військово-Морських Сил, заступників Голови та суддів Вишого арбітражного суду України, а також головів і заступників головів арбітражних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя; про звільнення суддів з зазначених посад, а також припиняє перебування у відставці суддів;

— за поданням Голови Верховного Суду України, суддів Верховного Суду України, головів і заступників головів Верховного суду Республіки Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських судів, військових судів регіонів і Військово-Морських Сил та присвоює ім кваліфікаційні класи;

— за поданням Голови Вишого арбітражного суду України проводить атестацію заступників Голови Вишого арбітражного суду України, суддів Вишого арбітражного суду України, головів і заступників головів арбітражних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя і присвоює ім кваліфікаційні класи;

- порушує дисциплінарні провадження, проводить пов'язані з цим службові перевірки та розглядає питання про дисциплінарну відповідальність Голови Верховного Суду України, Голови Вишого арбітражного суду України та їх заступників, суддів Верховного Суду України та Вишого арбітражного суду України, головів і заступників головів Верховного суду Республіки Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських судів, військових судів регіонів і Військово-Морських Сил, арбітражних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя;

— розглядає скарги на висновки і рішення кваліфікаційних комісій суддів загальних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, кваліфікаційних комісій військових та арбітражних судів;

— переглядає справи, розглянуті кваліфікаційними комісіями суддів загальних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, арбітражних і військових судів, в яких є окрема думка членів цих комісій.

2. Кваліфікаційні комісії суддів загальних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, арбітражних і військових судів:

- перевіряють дотримання щодо кандидатів на посади суддів вимог, зазначених у статтях 7 і 8 Закону України «Про статус суддів»;

— за ставками кандидатів у судді загальних і військових судів або за поданням голов Верховного суду Республіки Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських судів, головів військових судів регіонів і Військово-Морських Сил проводять кваліфікаційні екзамени та дають висновки про підготовленість до судової роботи кожного кандидата, який вперше висувається на судову посаду в районному (міському) суді, у Верховному суді Республіки Крим, в обласному, Київському та Севастопольському міських судах, у військових судах гарнізонів, регіонів і Військово-Морських Сил;

— за поданням голов Верховного суду Республіки Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських судів, головів арбітражного суду Республіки Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських арбітражних судів, головів військових судів регіонів і Військово-Морських Сил дають висновки про можливість обрання кандидатів на посади суддів районних (міських) судів, військових судів гарнізонів, Верховного суду Республіки Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських судів, арбітражних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, військових судів регіонів і Військово-Морських Сил;

— дають висновки про звільнення з посад суддів, зазначених в абзаці 4 частини першої цієї статті;

— дають висновки про можливість обрання зазначених в абзаці 4 частини першої цієї статті суддів на новий строк повноважень;

— за поданням зазначених в абзацах 3 та 4 частини другої цієї статті голов судів проводять кваліфікаційну атестацію суддів районних (міських) судів, суддів Верховного суду Республіки Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських судів, суддів арбітражних і військових судів та присвоюють ім кваліфікаційні класи;

— порушують дисциплінарні провадження, проводять пов'язані з цим службові перевірки та розглядають питання про дисциплінарну відповідальність зазначених в абзаці 4 частини другої цієї статті суддів районних (міських) судів, Верховного суду Республіки Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських судів, військових судів гарнізонів, арбітражних судів Республіки Крим, обласних, міст Києва та Севастополя;

— припиняють перебування у відставці суддів.

Стаття 7. Голова кваліфікаційної комісії суддів і його заступник

1. Голова кваліфікаційної комісії суддів і його заступник обираються відкритим або таємним голосуванням на першому засіданні комісії з числа її членів. Один з них не може займати посаду судді. Обраним вважається кандидат, який одержав більшість голосів членів комісії, присутніх на засіданні.

2. Голова кваліфікаційної комісії суддів організує роботу комісії, керує діло-

водством комісії, розподіляє обов'язки між членами комісії. Заступник голови комісії виконує обов'язки голови в разі його відсутності. У разі тимчасової відсутності голови комісії та його заступника обов'язки голови за рішенням комісії виконує один з її членів.

Стаття 8. Порядок роботи кваліфікаційних комісій судів

1. Підготовка засідання кваліфікаційної комісії судів забезпечується головою комісії, його заступником або за дорученням голови одним з її членів.

2. Час і місце проведення засідання визначає голова комісії і не пізніше як за 15 днів повідомляє про це особу, щодо якої вирішуватиметься питання, та осіб, за поданням яких воно буде розглядатися.

3. Засідання кваліфікаційної комісії судів є правомочним, якщо в ньому бере участь не менш як дві третини членів комісії.

4. Кваліфікаційні комісії проводять свої засідання в міру необхідності. Кваліфікаційна комісія повинна винести рішення чи дати висновок протягом місяця з часу надходження в комісію відповідних матеріалів.

5. Засідання кваліфікаційних комісій проводиться відкрито і гласно.

6. Засідання кваліфікаційної комісії веде її голова, а в разі відсутності голови — його заступник або один з членів комісії, який обирається для цього комісією. На засіданні комісії можуть бути запрошені представники законодавчої та виконавчої влади, голови відповідних судів.

7. Розгляд питань, що підлягають вирішенню на засіданні комісії, починається доповіддю головної або члена комісії, який попередньо вивчав подання та інші матеріали, що надійшли на розгляд комісії.

Після цього заслуховуються особи, запрошені на засідання комісії, досліджуються необхідні документи.

Стаття 9. Права члена кваліфікаційної комісії судів

Член кваліфікаційної комісії судів має право знайомитися з матеріалами, поданими на розгляд комісії, брати участь в їх дослідженні та перевірці, заявляти клопотання, наводити свої мотиви, доводити міркування з питань, що розглядаються, подавати наявні в нього документи, які стосуються цих матеріалів, брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування, підписувати рішення комісії.

Стаття 10. Відвід члена кваліфікаційної комісії судів

1. Член кваліфікаційної комісії судів не може брати участі в розгляді питань і підлягає відводу (самовідводу), якщо будуть встановлені обставини, що викликають сумнів в його неупередженості. За наявності таких підстав член комісії повинен заявити самовідвід. З таких же підстав відвід члену комісії можуть за заявити особа, щодо якої розглядається питання, та особи, за поданням яких буде розглядатися питання.

2. Відвід повинен бути мотивованим, заявлятися у письмовій формі до початку розгляду питання.

3. Рішення про відвід (самовідвід) члена комісії приймається більшістю членів комісії, які беруть участь у засіданні, за відсутності члена комісії, питання про відвід (самовідвід) якого вирішується.

Стаття 11. Рішення (висновок) кваліфікаційної комісії судів

1. Рішення (висновок) кваліфікаційної комісії судів приймається більшістю голосів членів комісії, які беруть участь в її засіданні. Голосування проводиться за відсутності особи, щодо якої вирішується питання, і запрошених осіб.

2. При розгляді питання щодо судді, який є членом кваліфікаційної комісії, останній не може брати участі в голосуванні.

3. Висновок чи рішення кваліфікаційної комісії викладається в письмовій формі і повинно містити дату і місце його винесення, склад комісії, питання, що розглядалися, мотиви прийнятого рішення. Висновок чи рішення підлягає головному і членами комісії, які брали участь у засіданні. Член (члени) комісії, які мають окрему думку щодо рішення чи висновку, може викласти її у письмовій формі. Цей документ пред'являється до справи, але оголошено не підлягає.

4. Якщо справа, щодо якої є окрема думка, не розглядалася у Вищій кваліфікаційній комісії судів України, то після того, як висновок чи рішення кваліфікаційної комісії судів загальних судів Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя, арбітражних та військових судів набере законної сили, окрема думка разом з справою направляється до Вищої кваліфікаційної комісії судів України для вирішення питання про необхідність перегляду справи.

5. Один примірник рішення чи висновку протягом семи днів надсилається голові суду, за поданням якого вирішувалося питання, другий — особі, щодо якої вирішувалося питання.

Стаття 12. Оскарження рішення чи висновку кваліфікаційної комісії судів

1. Суддя, щодо якого постановлено рішення чи висновок кваліфікаційної комісії, або особа, за поданням якої вирішувалося питання, а також голова вищестоящего суду в разі незгоди з рішенням чи висновком кваліфікаційної комісії судів загальних судів Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя, арбітражних, військових судів можуть протягом 10 днів з дня одержання копії рішення чи висновку оскаржити його до Вищої кваліфікаційної комісії судів України. Скарга подається через кваліфікаційну комісію, яка постановила рішення чи дала висновок.

2. Кваліфікаційна комісія, яка постановила рішення чи дала висновок, одержавши скаргу, протягом трьох днів направляє її разом з матеріалами розглянутої справи до Вищої кваліфікаційної комісії судів України.

3. Голова Вищої кваліфікаційної комісії судів України чи його заступник доручають одному з членів комісії попередньо вивчити матеріали справи, рішення чи висновок по якій оскаржені, і в разі необхідності втрутитися додаткові матеріали, судові справи чи іншу інформацію, необхідну для розгляду справи.

4. Про час розгляду скарги повідомляється особа, яка оскаржила рішення чи висновок або за поданням якої вирішувалося питання. Нез'явлення їх на засіданні Вищої кваліфікаційної комісії судів України не перешкоджає розгляду скарги.

5. Вища кваліфікаційна комісія судів України за наявності підстав має право:

- залишити рішення чи висновок без змін;
- змінувати рішення чи висновок;
- скасувати рішення і справи провадження в дисциплінарній справі;
- скасувати рішення в дисциплінарній справі і взяти справу до свого провадження.

6. Рішення Вищої кваліфікаційної комісії судів України є остаточним.

Стаття 13. Діловодство кваліфікаційних комісій

Діловодство кваліфікаційної комісії судів покладається на одного з членів комісії за її рішенням. На засіданні комісії ведеться протокол.

Стаття 14. Забезпечення діяльності кваліфікаційних комісій судів

1. Кваліфікаційні комісії судів мають право для здійснення її повноважень втручатися і одержувати необхідну інформацію та судові справи від голів судів, будь-яких організацій, установ і підприємств, громадян та їх об'єднань. Особи, які ухиляються від подання втрученню інформації та матеріалів або надають їх у перекрученому чи неповному вигляді, несуть відповідальність згідно з законом так само, як і за вчинення таких дій щодо суду.

2. Матеріально-технічне, фінансове та інформаційне забезпечення діяльності кваліфікаційних комісій покладається на відповідні суди, в штатах яких виділяються спеціальні працівники для обслуговування роботи комісії.

3. Члени кваліфікаційних комісій на час роботи в комісіях звільняються від службових обов'язків із збереженням зарплати.

Розділ II. КВАЛІФІКАЦІЙНА АТЕСТАЦІЯ СУДДІВ. СКЛАДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Стаття 15. Мета проведення кваліфікаційної атестації судів

Кваліфікаційна атестація судів проводиться кваліфікаційними комісіями судів з метою оцінки та стимулювання росту професійної кваліфікації судів, під-

вищення їх відповідальності за додержання законодавства під час розгляду справ.

Стаття 16. Кваліфікаційні класи судів

1. Залежно від посади, стажу та досвіду роботи, рівня професійних знань для судді доцільно встановлюється шість кваліфікаційних класів: вищий, перший, другий, третій, четвертий та п'ятий.

2. За заявою судді чи за поданням посадових осіб, зазначених в абзацах 5 і 6 частини першої та абзаці 7 частини другої статті 6 цього Закону, кваліфікаційні класи присвоюються:

— вищий кваліфікаційний клас — заступникам Голови, суддям Верховного Суду України та Вищого арбітражного суду України;

— перший — другим кваліфікаційним класам — суддям Верховного Суду України і Вищого арбітражного суду України;

— третій кваліфікаційний клас — голові, заступникам голови та суддям Верховного суду Республіки Крим, арбітражного суду Республіки Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських судів, суддям військових судів регіонів, Військово-Морських Сил, голові, заступникам голови арбітражного суду області, міст Києва та Севастополя;

— другий — п'ятий кваліфікаційні класи — головам, заступникам голів, суддям районних (міських) судів, військових судів гарнізонів, суддям арбітражних судів областей, міст Києва та Севастополя.

3. Голова Верховного Суду України, Голова Вищого арбітражного суду України є суддями вищого кваліфікаційного класу за посадою.

Стаття 17. Строки перебування у кваліфікаційному класі

1. Мінімальний строк перебування у кваліфікаційному класі, який дає право на присвоєння наступного кваліфікаційного класу, встановлюється: у п'ятому і четвертому — 3 роки, у третьому і другому — 5 років.

2. Строк перебування у першому кваліфікаційному класі не обмежується.

3. За суддею, який вийшов у відставку чи на пенсію, зберігається присвоєний йому кваліфікаційний клас.

4. Припинення відставки, за винятком повторного обрання на посаду судді та втрати громадянства, тягне за собою позбавлення кваліфікаційного класу.

Стаття 18. Присвоєння суддям більш високих кваліфікаційних класів. Пониження кваліфікаційного класу

1. З урахуванням досвіду роботи допускається присвоєння суддям більш високого кваліфікаційного класу без додержання встановленої послідовності, але не більш як на два кваліфікаційні класи.

2. Пониження кваліфікаційного класу судді може мати місце лише в порядку дисциплінарного стягнення.

Стаття 19. Позбавлення судді кваліфікаційного класу

Суддя позбавляється кваліфікаційного класу рішенням відповідної кваліфікаційної комісії судів у разі звільнення судді з посади з підстав, передбачених пунктами 1 — 5 частини першої статті 37 та абзацами третім і четвертим частини п'ятої статті 43 Закону України «Про статус судів».

Стаття 20. Строки проведення кваліфікаційної атестації судів

1. Чергова кваліфікаційна атестація судді проводиться не пізніше одного місяця з дня закінчення строку перебування у присвоєному йому кваліфікаційному класі. Длострокова кваліфікаційна атестація може бути проведена не раніше ніж через два роки з часу останньої атестації.

2. Особи, вперше обрані на посаду судді, проходять кваліфікаційну атестацію протягом шести місяців після обрання, якщо вони мають стаж роботи, зазначений у частині першій статті 7 Закону України «Про статус судів», статті 20 Закону України «Про арбітражний суд», і протягом другого року, якщо вони такого стажу не мають.

Стаття 21. Порядок проведення кваліфікаційної атестації судів

1. На суддю, що підлягає кваліфікаційній атестації, головою відповідного суду складається характеристика, в якій відображаються його ділові та моральні якості, дається оцінка його професійної діяльності. Характеристики на голів судів складаються такожими вищестоящих судів.

2. Суддя повинен бути ознайомлений з характеристикою не пізніше як за 15 днів до проведення атестації.

3. Кваліфікаційна атестація проводиться у присутності судді, який атестується, в місячний строк з дня надходження відповідного подання чи заяви судді.

4. В разі неприбуття з поважних причин на засідання кваліфікаційної комісії судів може бути атестаційно заочно, якщо комісія визнає це можливим.

Стаття 22. Рішення кваліфікаційної комісії з питань кваліфікаційної атестації

1. Залежно від рівня професійних знань, стажу та досвіду роботи і займаної суддею, що атестується, посади кваліфікаційна комісія відповідно до статті 39 Закону України «Про статус судів» постановляє рішення про:

- присвоєння судді кваліфікаційного класу;
- присвоєння судді більш високого кваліфікаційного класу;
- залишення раніше присвоєного судді кваліфікаційного класу;
- відкладення атестації (в разі виявлення недостатнього рівня професійних знань) на строк, який не може перевищувати шести місяців.

2. Кваліфікаційна комісія може дати висновок про невідповідність рівня професійних знань судді займаній посаді і звільнення його з посади судді, якщо після закінчення строку, наданого судді для набуття таких знань, кваліфікаційна комісія знову визнає їх недостатніми.

3. За наявності підстав кваліфікаційна комісія може присвоїти судді більш високий кваліфікаційний клас, ніж запропоновано у поданні, внести подання про заохочення судді.

Стаття 23. Врахування попереднього стажу роботи судді при проведенні кваліфікаційної атестації

При проведенні кваліфікаційної атестації судді за вирішеним питанням про присвоєння йому кваліфікаційного класу враховується стаж його попередньої роботи на посадах судді, арбітра, в тому числі державного або відомчого арбітражу чи інших органів, до компетенції яких віднесено вирішення господарських спорів, прокурора, помічника прокурора, слідчого, адвоката, а також робота за фактом в міністерствах, відомствах, на підприємствах, в організаціях на посадах, які підлягають заміщенню особами з вищою юридичною освітою.

Стаття 24. Оскарження рішень кваліфікаційних комісій з питань кваліфікаційної атестації судів

Суддя, не згодний з рішенням кваліфікаційної комісії судів загальних судів Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя, арбітражних і військових судів щодо його атестації, може оскаржити його до Вищої кваліфікаційної комісії судів України в десятиденний строк з дня вручення йому копії рішення комісії. Скарга подається через комісію, яка проводила атестацію. Скарга з матеріалами атестації надсилається до Вищої кваліфікаційної комісії судів України протягом десяти днів після надходження.

Стаття 25. Розгляд скарг Вищою кваліфікаційною комісією судів України

1. Вища кваліфікаційна комісія судів України розглядає скарги на рішення щодо атестації судів протягом місяця з дня подання скарги і матеріалів атестації.

2. За наявності підстав Вища кваліфікаційна комісія судів України залишає скаргу без задоволення або змінює рішення і присвоює судді кваліфікаційний клас або залишає суддю в раніше присвоєному кваліфікаційному класі. Розгляд скарги може проводитися з викликом на засідання комісії судді, який подав скаргу.

3. Рішення Вищої кваліфікаційної комісії судів України протягом 10 днів надсилається особі, яка подала скаргу, і голові суду, в якому працює суддя.

Стаття 26. Доплати до посадових окладів за кваліфікаційні класи

Суддям, в тому числі арбітражних і військових судів, які мають кваліфікаційні класи, встановлюються доплати до посадових окладів у розмірах, передбачених законодавством України.

Стаття 27. Складання кваліфікаційного екзамену кандидатів у судді

1. Кваліфікаційний екзамен складають особи, які вперше висуваються для обрання на посаду судді.

2. Особи, які раніше працювали суддями, арбітрами, звільняються від складання кваліфікаційного екзамену, якщо з часу звільнення з роботи на зазначених посадах минуло не більше 11 років.

3. Кваліфікаційний екзамен полягає в підготовці письмового реферату, постанови кандидату в судді питань в усній формі з цивільного, кримінального, процесуального та інших галузей права, складаним ним проєктів процесуальних документів, у проведений з ним співбесіди.

4. Після виконання кандидатом письмового завдання, співбесіди з ним і постановки йому питань в усній формі кваліфікаційна комісія залежно від результатів кваліфікаційного екзамену дає висновок про здачу екзамену і підготовленість кандидата до судової роботи та рекомендацію для обрання його на посаду судді.

5. Якщо особа не склала кваліфікаційного екзамену, повторне його складання допускається не раніш як через рік.

6. Вирішуючи питання про рекомендацію кандидата для обрання на посаду судді, крім результатів кваліфікаційного екзамену, належить враховувати не тільки рівень його спеціальних знань, але і його особисті та моральні якості.

Стаття 28. Оцінка підготовленості кандидата до судової роботи в арбітражному суді

1. Особи, які вперше висуваються для обрання на посаду судді будь-якого арбітражного суду, крім особистієї заяви про рекомендацію на посаду судді арбітражного суду, подають до кваліфікаційної комісії висновок Президія Вищого арбітражного суду України або подання голови відповідного арбітражного суду.

2. Оцінка підготовленості кандидата до судової роботи в арбітражному суді проводиться кваліфікаційною комісією за результатами заздалегідь підготовленого і поданого письмового реферату і співбесіди з теми реферату та усних відповідей на питання з цивільного та інших галузей права. Перелік тем рефератів з господарського права чи арбітражного процесу визначається відповідною кваліфікаційною комісією за погодженням з Президією Вищого арбітражного суду України.

3. Якщо особу визнано кваліфікаційною комісією не підготовленою до судової роботи в арбітражному суді, повторне звернення до кваліфікаційної комісії допускається не раніш як через рік.

4. Вирішуючи питання про рекомендацію кандидата для обрання на посаду судді арбітражного суду, кваліфікаційної комісії, крім результатів підготовленого письмового реферату, співбесіди з теми реферату, висновок Президія Вищого арбітражного суду України чи подання голови відповідного арбітражного суду, належить враховувати особисті та моральні якості.

5. Особи, які працюють в загальному суді і бажають перейти на роботу до арбітражного суду, звільняються від підготовки реферату і співбесіди з його теми.

Розділ III. ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУДДІВ

Стаття 29. Підстави дисциплінарної відповідальності суддів

Суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності з підстав, передбачених статтею 31 Закону України «Про статус суддів».

Стаття 30. Стадії дисциплінарного провадження

Дисциплінарне провадження включає:

- перевірку даних про дисциплінарний проступок судді;
- порушення дисциплінарного провадження;
- розгляд дисциплінарної справи.

Стаття 31. Перевірка даних про дисциплінарний проступок судді

1. В разі необхідності голова кваліфікаційної комісії суддів, його заступник або за їх дорученням один чи кілька членів комісії в місячний строк з дня надходження відомостей про дисциплінарний проступок судді перевіряють ці відомості шляхом одержання письмового пояснення від судді та інших осіб, втручання та ознайомлення з матеріалами судових справ, одержання іншої інформації від будь-яких органів, організацій, установ, підприємств, громадян чи їх об'єднань.

2. Перевірку щодо голови або члена кваліфікаційної комісії суддів проводять за дорученням комісії три члени.

3. За наслідками перевірки складається довідка. Довідка повинна містити викладення обставин, що їх виявлено при перевірці, висновки і пропозиції перевірників та їх підписи.

4. З довідкою та матеріалами перевірки повинен бути ознайомлений суддя, щодо якого проводилася перевірка. При цьому він може дати додаткові пояснення, подати клопотання про додаткову перевірку певних обставин, після чого всі

матеріали перевірки передаються у відповідну кваліфікаційну комісію суддів, яка вирішує питання про доцільність порушення дисциплінарного провадження.

У разі відмови судді, щодо якого проводилася перевірка, від ознайомлення з довідкою та матеріалами перевірки про це складається протокол, який підписують особи, що здійснювали перевірку.

Стаття 32. Підстави порушення дисциплінарного провадження

1. Підставами порушення дисциплінарного провадження щодо судді можуть бути:

- подання Міністерства юстиції України та його органів на місцях за результатами перевірок заяв чи повідомлень громадян;
- подання голови відповідного або вищестоящого суду, народних депутатів України, керівників або заступників керівників державних органів, установ або органів місцевого і регіонального самоврядування;
- повідомлення в засобах масової інформації.

2. Не можуть бути підставою порушення дисциплінарного провадження заяви та повідомлення, що не містять відомостей про наявність підстав, зазначених у статті 31 Закону України «Про статус суддів», а також анонімні заяви та повідомлення.

Стаття 33. Порядок порушення дисциплінарного провадження

1. При наявності підстав дисциплінарне провадження щодо судді порушується постановою голови відповідної кваліфікаційної комісії суддів, Головою Верховного Суду України, Головою Вищого арбітражного суду України та їх заступниками, головою Верховного суду Республіки Крим, головами обласних, Київського та Севастопольського міських судів, головами арбітражних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, головами військових судів регіонів і Військово-Морських Сил або рішенням кваліфікаційної комісії.

2. Дисциплінарне провадження щодо судді, який є головою або членом кваліфікаційної комісії суддів, порушується рішенням відповідної комісії.

3. Дисциплінарне провадження порушується у десятиденний строк з дня одержання даних про дисциплінарний проступок судді, а в разі коли ці дані потребують перевірки — в строк не більше десяти днів з дня закінчення перевірки.

4. Відмову в порушенні дисциплінарного провадження може бути оскаржено до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Стаття 34. Розгляд дисциплінарної справи

1. Кваліфікаційна комісія суддів розглядає дисциплінарну справу в десятиденний строк з дня порушення дисциплінарного провадження.

2. Під час розгляду справи комісія повинна заслухати пояснення судді, притягнутого до дисциплінарної відповідальності. Нез'явлення судді на засідання комісії без поважних причин не перешкоджає розгляду справи. На засіданні може бути заслухано повідомлення інших осіб, запрошених за клопотанням як судді, так і комісії, оголошено документи та розглянуто інші матеріали, що є у справі або додатково подані під час засідання.

3. Розгляд дисциплінарної справи проводиться тільки в межах обвинувачення, викладеного у постанові (рішенні) про порушення дисциплінарного провадження.

4. Рішення у дисциплінарній справі приймається більшістю голосів членів кваліфікаційної комісії, присутніх на засіданні, і повинно містити назву комісії, прізвище, ім'я, по батькові і посаду судді, який притягається до дисциплінарної відповідальності, обставини дисциплінарного проступку, пояснення судді і відомості, що характеризують його особу, мотиви прийнятого рішення з посиланням на докази, дисциплінарне стягнення, застосоване до судді, або підстави закриття справи, а також порядок і строк оскарження рішення.

5. При накладенні дисциплінарного стягнення враховуються характер проступку, його наслідки, особа судді, ступінь його вини, обставини, що впливають на відповідальність.

Стаття 35. Застосування і зняття дисциплінарного стягнення

1. Дисциплінарне стягнення до судді застосовується не пізніше шести місяців після виявлення проступку, не враховуючи часу тимчасової непрацездатності судді або перебування його у відпустці.

2. Якщо протягом року з дня накладення дисциплінарного стягнення суддю не буде піддано новому дисциплінарному стягненню, він вважається таким, що не має дисциплінарного стягнення. Повторення кваліфікаційного класу проводиться в загальному порядку.

3. Дисциплінарне стягнення, накладене на суддю, може бути достроково зняте відповідною комісією за поданням голови суду, а дисциплінарне стягнення, накладене на голову суду, — за поданням голови вищестоящого суду.

Президент України

Л.КРАВЧУК

м. Київ,

2 лютого 1994 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО СТАТУС СУДДІВ»

Верховна Рада України постановляє:

Внести такі зміни в Закон України «Про статус суддів» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 8, ст. 56):

1. Частину четверту статті 8 після слів «кваліфікаційними комісіями» доповнити словами «загальних судів», а після слова «Севастополя» доповнити словами «кваліфікаційними комісіями суддів арбітражних судів, військових судів та Вищою кваліфікаційною комісією суддів України».

2. У статті 15:

перше речення частини другої доповнити словами «та про висування кандидатур для обрання суддями, в строк не більше одного місяця з дня виникнення підстав, передбачених Законом»; доповнити статтю частинною третьою такого змісту:

«3. Суддя не пізніш як за місяць до досягнення 65-річного віку повинен подати особисту заяву про припинення своїх повноважень на ім'я голови суду чи голови вищестоящого суду або голови Ради, до компетенції якої належить обрання судді. В разі неподання в установленний термін особистої заяви повноваження судді припиняються через місяць з дня досягнення відповідного віку без права на відставку».

3. У главі IV статті 16—24 замінити однією статтею 16 у такій редакції:

«Стаття 16. Законодавство про кваліфікаційні комісії суддів
Формування суддівського корпусу здійснюється через кваліфікаційні комісії суддів».

Система кваліфікаційних комісій суддів, їх склад, порядок формування і повноваження, а також інші питання їх діяльності визначаються відповідним законом».

4. У главі V: назву глави викласти у такій редакції:

«Глава V. СУДДІВСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ»;

статті 25—30 замінити однією статтею 25 у такій редакції:

«Стаття 25. Органи суддівського самоврядування

Для вираження інтересів суддів як носіїв судової влади ними утворюються органи суддівського самоврядування. Суддівське самоврядування здійснюється через конференції суддів загальних, арбітражних та військових судів, збори суддів Верховного Суду України, Вищого арбітражного суду України і їзд суддів України».

5. Статтю 33 викласти у такій редакції:

«Стаття 33. Порушення дисциплінарного провадження
За наявності підстав дисциплінарне провадження щодо судді порушується по-

становою голови відповідної кваліфікаційної комісії суддів, Головою Верховного Суду України, Головою Вищого арбітражного суду України та їх заступниками, Головою Верховного Суду Республіки Крим, головами обласних, Київського і Севастопольського міських судів, головами арбітражних судів Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя, головами військових судів регіонів та Військово-Морських Сил».

6. У статті 35:

частину першу викласти в такій редакції:

«1. Голова кваліфікаційної комісії або за його дорученням чи за рішенням комісії члени комісії протягом місяця з дня надходження відомостей про дисциплінарний проступок судді проводять їх перевірку. Перевірка відомостей про дисциплінарний проступок голови кваліфікаційної комісії проводиться трьома членами комісії»;

частину п'яту виключити;

частину шосту вважати частиною п'ятою і викласти у такій редакції:

«5. Рішення кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя, арбітражних та військових судів про накладення дисциплінарного стягнення може бути оскаржено до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України протягом десяти днів з дня вручення копії рішення комісії».

7. У статтях 39, 40 слова «атастайно-дисциплінарна», «атастайно-дисциплінарна», «атастайно-дисциплінарна» замінити відповідно словами «кваліфікаційна», «кваліфікаційної», «кваліфікаційними».

8. У статті 41:

у частині першій слова «атастайно-дисциплінарна» замінити словом «кваліфікаційна»;

частину другу викласти у такій редакції:

«2. Якщо після закінчення встановленого строку кваліфікаційна комісія знову зробить висновок про невідповідність рівня професійних знань судді займаний посаді, вона приймає рішення, яким повідомляє про це голову відповідного суду та Раду, що обрала суддю, для вирішення питання про звільнення судді з посади»;

у частині третій слово «відповідну» замінити словом «Вищу», а після слова «суддів» доповнити словом «України».

Президент України Л.КРАВЧУК

м. Київ

2 лютого 1994 року

ПРО ОРГАНИ СУДДІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

(Початок на 11-й стор.)

могу не менш як однієї третини складу суддів загальних судів України.

Стаття 17. Обрання делегатів на з'їзд України

1. Делегати на з'їзд суддів України обираються за нормою: один делегат від десяти суддів загальних судів і один делегат від шести суддів арбітражних та військових судів.

2. Делегати на з'їзд суддів України обираються шляхом відкритого або таємного голосування на альтернативній основі при вільному висуненні кандидатур для обрання делегатами.

Стаття 18. Правомочність з'їзду суддів України

З'їзд суддів України є правомочним, якщо в ньому беруть участь не менше двох третин від числа делегатів, обраних за нормами, передбаченими статтею 17 цього Закону.

Стаття 19. Порядок проведення з'їзду суддів України

1. З'їзд суддів України відкриває Голова Верховного Суду України або Голова Вищого арбітражного суду України.

2. З'їзд відкритим голосуванням обирає президію у кількісному складі, який визначається з'їздом. Президія керує роботою з'їзду.

3. З'їзд обирає і затверджує перелік питань, внесених на роз-

гляд, визначає порядок роботи, обирає мандатну комісію, секретаріат та інші органи.

Стаття 20. Прийняття рішень з'їздом суддів України

Рішення з'їзду суддів України приймаються більшістю голосів, як правило, відкритим голосуванням.

Стаття 21. Рада суддів України

1. З'їзд суддів України відкритим голосуванням обирає раду суддів України, кількісний склад і представництво в якій визначаються з'їздом. Рада суддів України із свого складу відкритим голосуванням обирає голову і секретаря. Голови та заступники голови Верховного Суду України та Вищого арбітражного суду Укра-

їни не можуть бути головою ради суддів України.

2. Рада суддів України в період між з'їздами організує виконання рішень з'їзду і підзвітна з'їзду.

3. Рада суддів України має право прийняти рішення про скликання позачергового з'їзду суддів України.

Стаття 22. Матеріально-технічне забезпечення роботи конференцій, з'їзду суддів України і рад суддів

1. Матеріально-технічне, фінансове, інформаційне забезпечення роботи конференцій та рад суддів загальних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, конференцій і ради військових судів та ради суддів арбі-

тражних судів покладається відповідно на Голову Верховного суду Республіки Крим, голів обласних, Київського та Севастопольського міських судів, Голову Вищого арбітражного суду України.

2. Матеріально-технічне, фінансове та інформаційне забезпечення роботи з'їзду суддів України та ради суддів України покладається на Голову Верховного Суду України та Голову Вищого арбітражного суду України.

Президент України
Л.КРАВЧУК

м. Київ
2 лютого 1994 року

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН І ДОПОВНЕНЬ ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО СТАТУС СУДДІВ»

Верховна Рада України постановляє:

Внести до Закону України «Про статус суддів» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 8, ст.56) такі зміни і доповнення:

1. У статті 43:

частину другу після слова «недоторканності» доповнити словами «та соціального захисту»;

частину третю після слова «допомога» доповнити словами «без сплати податку»; в абзаці першому частини четвертої:

а) у першому реченні слова «на загальних підставах» замінити словами «на умовах, передбачених статтею 37 Закону України «Про державну службу»;

б) у другому реченні слова «на загальних підставах» виключити;

в) доповнити абзац після другого речення новим реченням такого змісту: «За кожний повний рік роботи понад 20 років на посаді судді розмір щомісячного довічного грошового утримання збільшується на два відсотки заробітку, але не більше ніж до 90 відсотків заробітку судді без обмеження граничного розміру щомісячного довічного грошового утримання»;

г) в останньому реченні слова «або, за його вибором, призначається пенсія на загальних підставах» виключити;

д) доповнити абзац новим реченням такого змісту: «При досягненні таким суддею пенсійного віку за ним зберігається право на одержання щомісячного довічного грошового утримання в зазначеному розмірі, або, за його вибором, призначається пенсія на умовах, передбачених статтею 37 Закону України «Про державну службу»;

доповнити частину четверту після абзацу першого новим абзацом такого змісту:

«До стажу роботи, що дає право на відставку судді та отримання щомісячного довічного грошового утримання, крім роботи на посадах суддів судів України, державних арбітрів, арбітрів відомчих арбітражів України, зараховується також час роботи на посадах суддів і арбітрів у судах та державному і відомчому арбітражі колишнього СРСР та країн, що раніше входили до складу СРСР, час роботи на посадах, безпосередньо пов'язаних з керівництвом та контролем за діяльністю судів у Верховному Суді України, в обласних судах, Київському та Севастопольському міських су-

дах, Міністерстві юстиції України та підвідомчих йому органах на місцях, за діяльністю арбітражів у Державному арбітражі України, Вищому арбітражному суду України, а також на посадах прокурорів і слідчих за умови наявності у всіх зазначених осіб стажу роботи на посаді судді не менше 10 років».

У зв'язку з цим абзац другий вважати абзацом третім.

2. У статті 44:

у частині першій слова «та доплат за кваліфікаційні класи і вислугу років» замінити словами «премій, доплат за кваліфікаційні класи, надбавок за вислугу років та інших надбавок»;

частину третю і четверту викласти у такій редакції:

«3. Грошове утримання судді військовослужбовців складається з посадового окладу, окладу за військовим званням, доплат за кваліфікаційний клас судді та за вислугу років військовослужбовців».

4. Суддям виплачується щомісячна надбавка за вислугу років у розмірах:

при стажі роботи понад 3 роки — 10, понад 5 років — 15, понад 10 років — 20, понад 15 років — 25, понад 20 років — 30, понад 25 років — 40 відсотків від загальної суми щомісячного заробітку з урахуванням доплат за кваліфікаційні класи»;

друге речення частини п'ятої викласти в такій редакції: «Суддям, які мають стаж роботи понад 10 років, надається додаткова оплачувана відпустка тривалістю 15 календарних днів»;

у першому реченні частини сьомої слова «відповідно місцевому адміністративному» замінити словами «відповідними місцевими органами державної виконавчої влади за місцем знаходження суду»;

частину сьому доповнити абзацом другим такого змісту: «У разі незабезпечення судді благоустроєм житлом у зазначені строки суд за рахунок державного бюджету може придбати квартиру або будинок за ринковими цінами і передати їх у користування судді. Порядок фінансування судів для цієї мети, а також порядок розрахунків з державним бюджетом органу державної виконавчої влади, який своєчасно не надав судді житло, визначається Кабінетом Міністрів України»;

друге речення частини восьмої доповнити словами «безплатне користування на території України всіма видами транспорту міського, примісь-

кого і місцевого сполучення (крім таксі), а також встановлення квартирної охоронної сигналізації і користування нею за рахунок державного бюджету»;

частину дев'яту після слів «комунального фонду» доповнити словами «та приміщень, наданих їм в користування в порядку, передбаченому частиною сьомою цієї статті»;

доповнити частину дев'яту абзацом другим такого змісту:

«Суддям надається 50-відсоткова знижка плати за займане ними та членами їх сімей житло, комунальні послуги (водопостачання, газ, електрика та теплова енергія, установка і користування індивідуальним домашнім телефоном). Такі ж пільги зберігаються за ними і після виходу у відставку»;

перше речення частини одинадятої викласти в такій редакції:

«11. Суддям, а також суддям, які перебувають у відставці, органом, що їх обирає, видаються посвідчення, зразки яких встановлюються Президією Верховної Ради України»;

частину тринадцяту викласти в такій редакції:

«13. Судді і члени його сім'ї мають право на безплатне медичне обслуговування в державних закладах охорони здоров'я. Члени сім'ї судді обслуговуються в тих медичних закладах, де обслуговується суддя. Суддям за рахунок державного бюджету, а членам їх сімей за власний рахунок щорічно надається путівка на санаторно-курортне лікування. Ці права зберігаються за ними і після виходу судді у відставку або на пенсію».

3. У статті 45:

в частині другій і третій слова «виплачується одноразова допомога» та «одноразова допомога виплачується» замінити словами «виплачується одноразова страхова сума за рахунок страхових платежів по обов'язковому державному особистому страхуванню суддів», в частині третій в другому реченні слово «допомоги» замінити словами «страхової суми»;

частину шосту статті 45 після слова «виходу» доповнити словами «у відставку, або».

4. Цей Закон набуває чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л.КРАВЧУК

м. Київ
24 лютого 1994 року

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до статей 149 і 150 Конституції (Основного Закону) України

Верховна Рада України постановляє:

Внести зміни до статей 149 і 150 Конституції (Основного Закону) України, виклавши їх у такій редакції:

«Стаття 149. Загальними судами України є Верховний Суд України, Верховний суд Республіки Крим, обласні суди, міжобласний суд, Київський і Севастопольський міський суди, міський (окружний) суди, районні (міські) суди, військові суди регіонів, Військово-Морських Сил і гарнізонів.

Найвищий судовий контроль і нагляд за судовою діяльністю загальних судів здійснюється Верховним Судом України.

Організація і порядок діяльності судів України визначаються законами України.

Стаття 150. Всі суди України утворюються на засадах виборності суддів і народних засідателів.

Судді районних (міських) судів обираються відповідно Верховною Радою Республіки Крим, обласними, Київським і Севастопольським міськими Радами народних депутатів.

Судді Верховного Суду України, Верховного суду Республіки Крим, обласних, міжобласного, Київського і Севастопольського міських судів, військових судів регіонів, Військово-Морських Сил і гарнізонів обираються Верховною Радою України.

Народні засідателі Верховного Суду України і міжобласного суду обираються Верховною Радою України, народні засідателі Верховного суду Республіки Крим, обласних, Київського і Севастопольського міських судів обираються відповідно Верховною Радою Республіки Крим, обласними, Київським і Севастопольським міськими Радами народних депутатів. Народні засідателі військових судів з числа військовослужбовців обираються відкритим голосуванням на зборах військовослужбовців військових частин.

Судді всіх судів обираються строком на десять років. Народні засідателі всіх судів обираються строком на п'ять років. Судді, які вперше пройшли конкурсний відбір, обираються строком на п'ять років.

Народні засідателі є відповідальними перед органами або виборцями, які їх обрали, і можуть бути ними відкликані у встановленому порядку.

Судді не можуть бути народними депутатами і на час виконання своїх обов'язків припиняють членство у будь-яких політичних партіях і рухах».

Президент України
Л.КРАВЧУК

м. Київ
24 лютого 1994 року

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про банкрутство»

Верховна Рада України постановляє:

Внести до Закону України «Про банкрутство» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 31, ст.440) такі зміни і доповнення:

1. У статті 12:

частину другу викласти в такій редакції:

«Право вибору умов проведення санації залишається за боржником у разі, коли він сам звернувся до арбітражного суду із заявою про визнання його банкрутом. При цьому умови проведення санації державних підприємств шляхом реорганізації погрожують з відповідним органом, уповноваженим управляти державним майном, та Агитпропом комітетом України в межах його компетенції, а умови проведення санації шляхом приватизації — з відповідним органом приватизації. Якщо в санації підприємства-боржника виявили бажання взяти участь декілька громадян або юридичних осіб, то відбір санаторів здійснюється відповідними органами на конкурсних засадах».

у частині третій виключити слова «або перетворення його в інше підприємство, засноване на колективній власності».

2. Частину другу статті 20 доповнити реченням такого змісту:

«При цьому продаж майна державних підприємств-банкрутів здійснюється з урахуванням вимог, які визначаються Законом України «Про приватизацію майна державних підприємств» та іншими законодавчими актами України з питань приватизації».

3. Пункт 11 статті 21 викласти в такій редакції:

«11. Майно (крім коштів державних підприємств-банкрутів), що залишилося після задоволення вимог кредиторів і членів трудового колективу, передається власникові або відповідному органу приватизації для реалізації, якщо арбітражний суд прийняв участь про ліквідацію юридичної особи-боржника.

Кошти, що залишилися після задоволення державним підприємством-банкрутом вимог кредиторів і членів трудового колективу, зараховуються до відповідного позабюджетного фонду приватизації».

Президент України
Л.КРАВЧУК

м. Київ
25 лютого 1994 року

АГРАРНО-ВІРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ ГОРОДИЩЕЦУКОР

ЦУКОР СПИРТ-РЕКТИФІКАТ ВИЩОГО ОЧИЩЕННЯ

Адреса:

м. Городище, Черкаської обл.,
вул. Театральна, буд. 5
Поштовий індекс 258530

Наші телефони:

м. Городище код (04734)
2-03-91 / 2-03-92 / 2-03-93
м. Київ 229-88-27 / 229-64-94

ELEVEN KFT

это Ваш шанс найти своего делового партнера.

Адрес: ТПП Украины, г. Киев,
ул. Б. Житомирская, 33.

Тел.: 417-22-74, 417-64-58.

МП «ЮРЭК» ЛТД
15—19 апреля 1994
Выставка-ярмарка
ВЕНГЕРСКИХ
ФИРМ —

Реализуем

Линолеум

а также:

УНИКОТ — системы
IBM — совместных
контролеров для
создания АСУ ТП и
реконструкции цитов
КИПиА.

Возможен бартер на
сахар, маргарин и
др. продукты питания.
г. Северодонецк
тел. (06452) 2-85-32;
2-85-96; 2-85-33.

МП

«ПРОМОВОРУДОВАНИЕ»
реализует:

комплекты газосварщика,
газорезчика (на пропане и ацетилене);
комплекты эл. сварщика (включая
щиток, держатели, кабель);
ацетиленовые генераторы и
сварочные трансформаторы;
шлифшкурты, абразивы;
Поставка со складов Киева и
Львова.
Тел. (044) 294-18-72 с 9-00 до
17-00.

Підприємство реалізує

Газові установки
для роботи вантажних автомобілів на
стиснутому газі.
У комплекті 8 поліетиленових балонів (для
можливості переобладнати пасажирські
автомобілі).

Дизельні двигуни Д-243
з трактора МТЗ-80, використовуються
для переобладнання на дизельне паливо
автомобілів ЗІЛ, ГАЗ.
Наш телефон у Чернівцях: (04622)
3-45-53.

Інформація про третю емісію акцій Акціонерного комерційного банку «Конгрес»

25 лютого 1994 р.

м. Харків

І. Характеристика емітента.

Акціонерний комерційний банк «КОНГРЕС», заснований 22 червня 1993 року рішенням установчих зборів (протокол установчих зборів від 30 березня 1993 року № 1) як акціонерне товариство відкритого типу, є універсальною кредитно-фінансовою установою зі статутним фондом 2,009 млрд крб.

Вищим органом управління банку є загальні збори акціонерів. Збори скликаються не менше як один раз на рік.

Голова ради банку — Масалов Ігор Євгенович, голова Правління страхового акціонерного товариства «Саламандра».

Виконавчий орган — Правління банку.

Голова Правління банку — Петрова Світлана Іванівна, освіта вища, економічна, загальний стаж роботи в банківській системі — 19 років.

Головний бухгалтер — Седих Світлана Іванівна, стаж роботи в банківській системі — 10 років.

Чисельність працівників банку станом на 1 лютого — 34.

Відповідно до Статуту банк здійснює:

відкриття і ведення рахунків клієнтів;
залучення і розміщення грошових вкладів та кредитів;
операції з цінними паперами;
довірчі операції за дорученням клієнтів;

надання консультаційних послуг;
бере участь у створенні нових економічних структур.

II. Результати діяльності емітента станом на 1 лютого 1994 року.

БАЛАНС

на 1 лютого 1994 року.

(тис. крб.)

АКТИВ

1. Каса 106 082,3
2. Кошти у «Фонді регулювання кредитних ресурсів банківської системи» України — 849 688
3. Рахунки банку в банках-кореспондентах —
4. Дебітори банку — 2 426 884,6
5. Кредити, надані клієнтам — 1031394,3
6. Будівлі, споруди та інші основні кошти — 171822,5
7. Інші активи 1 935 711,3

БАЛАНС 15 804 138,0

Пасив

1. Статутний фонд — 2009 365,5
2. Резервний фонд — 99 062,9
3. Інші фонди — 268 098
4. Кошти на розрахункових та інших рахунках клієнтів — 1 608 056,1
5. Вклади і депозити підприємств — 8 897 914,7
6. Прибуток — 518862,2
7. Інші пасиви — 2402 778,7

БАЛАНС 15 804 138,0

Загальними зборами акціонерів від 25 лютого 1994 року (протокол № 8) прийнято рішення про збільшення статутного фонду банку до 42 млрд. крб.

Запланований обсяг другої емісії розміщеної та сплаченою сповна.

Третя емісія проводиться з 15 квітня 1994 року до 15 жовтня 1994 року.

Після проведення третьої емісії плановано одержати ліцензію Національного банку України на здійснення операцій з валютними цінностями і збільшити розміри фінансування виробничих сільськогосподарських і підприємницьких структур.

III. Дані про порядок емісії цінних паперів

Загальна сума третьої емісії 40 000 000 000 крб., при цьому банк випускає 4 000 000 акцій номінальною вартістю 10 000 карбованців.

Банк випускає такі види акцій: прості іменні для юридичних і фізичних осіб номінальною вартістю 10 000 крб. кожна в кількості 4 000 000 штук на суму 40 000 000 000 крб. У ході першої емісії було випущено: простих іменних акцій номінальною вартістю 10 тис. крб. кожна в кількості 73 тис. 700 штук на суму 737 млн крб., привілейованих іменних акцій номінальною вартістю 10 тис. крб. кожна в кількості 2100 штук на суму 21 млн крб.

У ході другої емісії було випущено: простих іменних акцій номінальною вартістю 10 тис. крб. кожна в кількості 23 200 штук на суму 232 млн крб., привілейованих іменних акцій номінальною вартістю 10 тис. крб. кожна в кількості 1 тис. штук на суму 10 млн крб.

Голосування на загальних зборах акціонерів проводиться за принципом: одна акція — один голос. Право одного голосу відповідно до Статуту банку дає сповна сплачений пакет простих іменних акцій, який містить 100 штук цієї категорії на суму 1000 000 українських карбованців. Акціонер може передати право голосу своєму представникові за дорученням.

Акції надають право брати участь у керівництві банку, в розподілі його прибутків. Акціонери забезпечуються першочерговим кредитним, розрахунковим і касовим обслуговуванням, мають пільги і переваги під час передлати акцій банку наступних емісій.

Прості іменні акції розповсюджуються серед недержавних юридичних та фізичних осіб за відкритою передплатою.

Покупці акцій зобов'язані сплатити поточну курсову вартість у грошових одиницях, що мають обіг на території України.

Для придбання акцій юридичні особи мають надати банкові баланс та аудиторську довідку про джерела та наявність коштів, за рахунок яких купують акції.

Обіг акцій фіксується в книзі реєстрації, що ведеється банком.

Дивіденди на акції сплачують за підсумками року не пізніше ніж через місяць з дня проведення чергових річних загальних зборів акціонерів за адресою: м. Харків, вул. Мельникова, 4.

Банк видає покупцям на загальну суму акцій тимчасовий сертифікат та договір купівлі-продажу акцій.

Питання відхилення розміру передплати від запланованої вирішують на зборах акціонерів.

IV. Чинники ризику

Приймаючи рішення про придбання акцій АКБ «Конгрес» третього випуску, акціонери мають взяти до уваги такі чинники ризику:

1. Погіршення економічної ситуації в країні.
2. Зміни в законодавстві про діяльність комерційних банків.
3. Зміни в фінансовій політиці уряду України.

Голова Правління С.І.Петрова
Головний бухгалтер С.І.Седих
Адреси, де можна придбати акції банку:

1. Харків, вул. Мельникова, 4.
2. Харків, просп. 50-річчя ВЛКСМ, 56.

Реквізити банку: МФО 351908, к/р 700161963.

Телефони: 22-72-82, 22-70-72, 62-01-48. Факс: 22-40-14.

Юридическое агентство Информ-Бизнес

Украина, 270039, г. Одесса, ул. Среднефонтанская, 47/51
телефон: (0482) 604407, 602973
телефакс: (0482) 604407

Сборник новейшего законодательства по внешнеэкономической деятельности.

Всего за 300 тыс. крб.:

- Таможенный кодекс Украины;
- Единый таможенный тариф Украины (публикуется впервые);
- Декрет о режиме иностранного инвестирования;
- Конвенция о международных договорах купли-продажи;
- другие нормативные акты.

Отличная полиграфия, твердый переплет, 400 страниц.

После поступления денег на наш счёт сборник немедленно
высылается по почте. Ваш адрес сообщите любым удобным
для Вас способом (телефон, факс, письмо).

Наши реквизиты: Агентство «Информ-Бизнес», р.с. 000467391
в коммерческом «Одесса-банке» г. Одессы, МФО 328102.

В УТОЧНЕНИЕ НЕВЕРНОЙ ИНФОРМАЦИИ, ОПУБЛИКОВАННОЙ
17 ФЕВРАЛЯ 1994 ГОДА В ГАЗЕТЕ
"ГОЛОС УКРАИНЫ"

ИНГОССТРАХ

Ingosstrakh

СОВМЕСТНО С АКЦИОНЕРНЫМ ОБЩЕСТВОМ
СТРАХОВАЯ КОМПАНИЯ

"УКРАИНА"

**ОБЪЯВЛЯЮТ О ЛИКВИДАЦИИ ДОЧЕРНЕГО ПРЕДПРИЯТИЯ
САО "ИНГОССТРАХ"
СТРАХОВОЙ КОМПАНИИ "УКРАИНА".
СРОК ЛИКВИДАЦИИ ДОЧЕРНЕГО ПРЕДПРИЯТИЯ САО
"ИНГОССТРАХ" СК "УКРАИНА" УСТАНОВЛЕН ДО 1 АПРЕЛЯ
1994 ГОДА.**

ВНИМАНИЮ КЛИЕНТОВ!

1. На основании решения Правления САО "Ингосстрах" от 04.11.1993 года Дочернее предприятие САО "Ингосстрах" СК "Украина" ликвидируется.
2. Ответственность по полисам САО "Ингосстрах", выданным в Дочернем предприятии САО "Ингосстрах" СК "Украина" остается за САО "Ингосстрах".
3. Ответственность по полисам Дочернего предприятия САО "Ингосстрах" СК "Украина" передана вновь созданному Акционерному Обществу Страховая Компания "Украина" (252034 г. Киев, ул. Чкалова 14/26, тел. 212-29-19, факс 212-53-54), которое является правопреемником Дочернего предприятия САО "Ингосстрах" СК "Украина" по всем его обязательствам.

«ГОСПОДАРИ ЗЕМЛІ»

Нова серія програм
Бі-Бі-Сі МПМ з новими
ідеями для УКРАЇНСЬКИХ
селян - в ефірі
УКРАЇНСЬКОГО радіо!

Слушайте наші програми на хвилях
радіостанції «Колос» щопонеділка о 6.30.
починаючи з 11 квітня.

ВІСІ МПМ

**Организация
реализует
со склада в ХАРЬКОВЕ
за безналичные
карбованцы
колхозам, совхозам,
предприятиям и фирмам
новые
АВТОМОБИЛИ:**

**УАЗ-31512 (469 легковой);
3303 (грузовой);
3962 (санитарный);
3741 (инкассаторский);
ИЖ-2715 ВОЛГА 31029;
ВАЗ-2104, 05, 06, 07, 08,
09;**

**ВАЗ-2121 «НИВА»;
Москвич-2141**

**Тел: (0572) 38-16-55,
43-28-27, 47-68-94.**

**Автохозяйствам, агропромнабам,
совхозам, колхозам
и предпринимателям**

Кременчугское малое предприятие «ПАП»
Полтавской области

изготавливает и реализует тракторные и авто-
мобильные запчасти с высокими эксплуатацион-
ными и техническими параметрами.

Водяные насосы:

Тракторные — МТЗ 80-82; ЮМЗ-6Л.

Для автомобилей — ГАЗ 53 и 66; ГАЗ 2410;
ВАЗ 2101-07; ЗАЗ «Таврия».

Ремкомплекты полуосей: для ВАЗ 2101-07;
«Москвич-412».

Кронштейны зеркала салона ВАЗ 2108-09.

Продукция отпускается по предварительной
оплате.

Реквизиты: р.с. 004468314 в УСБ г.Кременчуг,
Полтавской области, МФО 331348.

Справки и заказы по телефону: (05366)
6-21-91; 6-12-02.

Продукты питания из Германии:			Цена
ВОДКА	«Тройка», «Романов», «Морозов»	1 л	40 тыс.
СОКИ	апельс. ананас. яблоч.	1 л	22 тыс.
ПИВО	бан.	0,33 л	8,5 тыс.
ТУШЕН.	ж/бан.	400 г	21 тыс.
ШОКОЛ.	плит.	100 г	10 тыс.
Цены указаны в карбованцах.			
Мин. партия — 1 грузовик.			
Телефоны: (0642) 54-40-51, 54-52-97, 54-29-01, 54-22-82.			
Адрес: Луганск, Кошовой, 32.			

Арбитражный суд Луганской области возбудил дело № 38/10 по заявлению АБ «УГЛЕПРОГРЕССБАНК» г. Луганск о признании банкротом малого государственного предприятия «ВА-РЯГ» (до перерегистрации 10.11.92 г. именовалось малое государственное научно-внедренческое предприятие «ГЛОБУС»), расположенного по адресу: 348055, г. Луганск, ул. Херсонская, д.11, расчетный счет № 000609606 в Луганском АБ «УГЛЕПРОГРЕССБАНК».

Кредиторам, а также возможным санаторам направлять заявления с имущественными требованиями к должнику в месячный срок с момента публикации по адресу: 348000, г. Луганск, площадь Героев Великой Отечественной войны, 3-А, Арбитражный суд Луганской области.

Продаем ГАЗ 3307:

- самосвал;
  - ассенизационная;
  - оборудование
- самосвального кузова.

Тел. (044) 475-03-11.

СП «Тилтас»

дешево продает:

бензин, дизтопливо, масла фирмы
«SHELL».

Отправляем цистернами.

Возьмем кредит.

Телефоны в г. Чернигове:
(04622) 7-48-15, 7-42-38.

Точка зору

Ми можемо швидко вийти з кризи

Назріла необхідність переорієнтації економічного та політичного життя держави на ринкові позиції

Державний сектор економіки перетворився на величезну чорну діру. Замість виробництва необхідних послуг для населення країни та світової співдружності цей сектор економіки займається споживанням колосальної кількості фінансів (у вигляді кредитів, субсидій та інших надходжень), енергетичних та сировинних ресурсів.

Нині в країні змінюється ставлення до власності на основні фонди та засоби виробництва, а отже, й ставлення до виробленого продукту, змінюються відносини між людиною, підприємством і державою.

Для нас безумовно те, що займатися і далі реанімуванням державного сектора безперспективно. Державу у такий складний період має допомогти своєму народній, своїм підприємствам навчитися заробляти гроші перш за все для себе. Тому необхідно використати всі позитивні сторони нашої ситуації, а також об'єктивні несперечні переваги, які має Україна, а саме:

- вигідне географічне розташування України;
- відносно невелика кількість населення;
- відносна готовність населення до реформ;
- відносно розвинена інфраструктура країни.

Виходячи з цих факторів, на два найближчих роки потрібно ввести політику перехідного періоду — періоду, в межах якого відбувається зміна виробничих відносин без застосування шоків терапії для населення. Політика перехідного періоду має включати в себе:

- вирішення питання про власність;
- зняття митних обмежень на товари, що ввозяться, сировину;
- гарантії іноземним інвесторам;
- зниження всіх видів податків і удержань;
- податок на заробітну плату;
- зняття обмежень щодо обігу будь-якої валюти на території України;
- максимальне спрощення реєстраційних процедур, пов'язаних з відкриттям нових підприємств, банків тощо;
- запровадження одноканальної системи оподаткування і, найголовніше, протягом 1994 і першої половини 1995 р. провести жорстку економіко-адміністративну приватизацію.

З другого боку, має проводитися ряд обмежувальних заходів перехідного періоду, які включає:

- посилення контролю за платниками податків;
- оплату товарів вартістю понад 100 доларів США через банківську систему;
- державний контроль вивезення сировинних ресурсів;
- максимальне скорочення чиновницького апарату та інших державних видатків.

Крім того, необхідно якнайшвидше знести соціальне напруження в Україні серед малозабезпечених верств населення. Через систему соціального забезпечення шляхом спрямування коштів від скорочення армії, чиновницького апарату, західних субсидій та інших надходжень, провести різке, уривчасте, підвищення пенсій та допомог. Для цього можна залучити вільні оборотні кошти, отримані від господарської діяльності держави, що сприяють розвитку соціально орієнтованої сфери виробництва (легка промисловість, харчова індустрія, побут, будівництво тощо).

Економіка перехідного періоду — це стрижень питання у зміні всієї структури господарського механізму України.

Директори підприємств, які успішно працюють в інших складних умовах, підприємці, які створюють свої підприємства незважаючи на всі труднощі та перешкоди, молоді банкири, які вміють працювати з грошима, мають скласти кістяк уряду. Вони повинні бути людьми, що працюють за ідею, а не за гроші.

Геннадій БАЛАШОВ, президент фонду «Центр політичних ініціатив». Дніпропетровськ.

СМІЯЛАСЯ ВЕРША ІЗ САКА,

АБО ЯК «ГОСПОДІН» ОЛЕКСАНДР МІЛКУС УКРАЇНЦІВ БЕЗ МИЛА ПОГОЛИВ

Резонанс

Оглянулася — сама така. Хоч-не-хоч, а згадаєш про приповідку, прочитавши виступи кореспондента «Комсомольської правди» з Одеси Олександра Мілкуса. Один з них — «Етот занавес может придать» (15 березня), другий, раніший — «Диалог на зарплату та й думку гадаю» (правовис лишав авторський, не виправляючи, бо де ж одесити знати мову українську).

Локи готували до друку статті «господина» Мілкуса про чуже (для нього!) лихо, і в Росії слызко стало.

Випала ж Мілкусю лиха година мешкати в Одесі! Хоч-не-хоч, муси слухати Українське радіо, дивитися Українське телебачення, читати українські закони й постанови.

А «господин» Мілкус не хоче. У нього вже саме слово «український» алергію викликає, при цьому слові він готовий зватися за... Самі знаєте, за що. От і кладе на папір, що попола.

Прочитав закон про державний бюджет України — й за голову вкопався: це ж йому рубльової зарплати, яку отримує з «Комсомольської правди», не вистачить! Що робити? А налякати українців, чи точніше — хохлів, що «за оцінками спеціалістів інфляція найближчим часом може «скокочити» 100 — 150 процентів щомісячно».

Як же український уряд збирається приробувати п'єз 3 допомогою «чуждє винахідливості», оригінально, за принципом «не хочеш — примусимо»: підняттям митних тарифів на зарубіжні товари. Не смішно?

Воно б, може, й посміявся Мілкус — хай собі «хохли бавляться», — так треба ж, щоб це демонське поріддя, мидою через своє лобі в Москві, і в Росії протягло таку акцію. Не встигло в Києві чинити на постанові висохти, як Москва оголосила: встановлює мито на імпортований спирт аж на 100 процентів, на картоплю — аж на 23, на цукор — на 20 т.д. і т.д.

Тільки-тільки Мілкус ударив у дзвін, що в Україні «з вини уряду» все дорожчає, як у Росії відлучило — «уже в найближше время ми столкнемся с резким ростом цен, в первую очередь на продукты питания». («Известия», 16 березня).

А хай йому біс, у які ж дзвони бавлять? За які нитки смикати? Хіба що за русифі... чи то пак

українізації. Це вже остання верховна надія. Безпрограшна.

«Будут ли украинцы ловить «Маяк», как раньше ловили «Свободу»? Спробував ударити на сполох Мілкус, коли Україна через енергетичну кризу припинила було на якийсь час ранкові телепередачі. І не лише олександринські, а й свої кривні. Їх ні, Мілкус не проведеш. Все це зроблено з одною метою, щоб на державному каналі «практически не звучала русская речь».

Шоправда, поки статтю Мілкуса готували до друку, український уряд домовився з російським про постачання нафти й газу і з 1-го березня відновлює усі ранкові телепередачі. Не напак, як наближення виборів наклонило на це рішення, переконуючи «читачів «Комсомолка». А тим часом у Росії галт: що швидше загине — радіо чи телебачення? Бо вже й «Останкін», і РТВ нічим платити за електроенергію.

«Господин» Мілкус, та це ж прамісний за вашим сценарієм — «Україна опускає залізний занавес». Тільки тепер уже Росія — «сантиметр за сантиметром, но неотвратимо...» Чому ж ви мовчите, голубе ясний?

Старими не родяться, а робляться. І українці, і росіяни. Та нащо ж без мила голити українців? Упали ми всі свого часу в соудрай, як муха в сметану, от і ошпарені в боргах, як у реп'яхах. А дилиж ж як? Що твое — то наше, а що мое — то мое. Викачали біриславську нафту, газ із Дашави, а потім і з Шебеліні перекачали на Москву й Петербург. По якім тій? Хоті той ліччи, адже все довкола було наше, спільне, та й хто питає нас, скільки ми просимо?

А тепер, проковтнувши напів, пропонують своє... за ситовими цінами. І розорять «по-франкськи», ще й кулаком стукнуть: не будеш слухати — дусяки щось отримаєш!

Я розумію, що поселившись в Одесі, панові, перепрошую «господина» Мілкусю хочеться почуватися як у Москві. І його дратує то українська радіопередача, що можливо, в майбутньому, вичнена мови аборигенів. А загнати б їх до резервуарів, щоб знали своє місце. А Москву й Петербург, щоб не рахувалися з тим, що на трьох українців припадає аж один росіянин, а би, величурі!

От і мила Мілкусю Одеса (чи ти з неї візьмеш — «вольний город», порто-франко!) «принизає» офіційно тільки російську мову. Ви можете собі уявити, щоб Марсель

визнавав за офіційну італійську чи англійську? Де вже йому, не доріє.

Успілий злобі «господин» Мілкус що запоміле, те й кладе до мішка. Економія електроенергії? Юрида, це лише недолуге виправдовування, щоб «вирубати» російський блок передачі. Купити в Україні російську книжку? Нібито без проблем, але безлітературно. Серйозну літературу невідгоду закупити спекулянтам. Хто винен? Невістка, чи то пак, Україна. Менше в кіосках «Правда», «Советской Россия», «Труда» — галт, «сворачивается российская пресса». Де там читачеві вчитуватися, що тій же «Правде» нічим платити за друк, і не тільки в Україні. Мілкус тие своє: це скаперетакта Україна встановила невідгидні тарифи замість того, щоб друкувати російську пресу дурно як за доброго старого часу.

А мовна ситуація? Й не згодається, аби бідна нас чекає із впровадженням державної мови: необоротні зміни в структурі української мови. Досі мені частіше зустрічали зміни в структурі російської мови — такий собі суржик, «смысл нижегородского и вяткинского». А «господин» Мілкус спостеріг іше і, спасибі йому, передбачливо застеріг мене. Бо найбільш, на його переконання, «по сути не знают настоящий, певучий, красивый язык» (українську мову. — Л.К.). То хай вивчат! Не тільки страшний чорт, як його малюють. Он скільки одеситів вибало до Ізраїлю і засіло за парті, студіюючи іврит. Бо без знання мови не одержиш служби.

Нащо вже Канада, супердемократична країна, а й там, що стає повновиним Ті мешканцям, потрібно не менше як три роки пройти. Та ще й через суд, після закінчення курсів англійської мови. І не болить голова канадцям: знає їх час з прибіжжів чи не знає їхні закони і мову? Не визнаєш — виволочат і насильно відправлять назал.

А Одеса, за Мілкусом, не Канада, не хоче й не визнає української мови на своїй території. Як це ще на Брайтон-Біч у Нью-Йорку визнають одесити англійську? Просто дивина.

Мілкус прямо погрожує протистоянням між «кабинетними прихильниками державності в інших мовних вигляді» й новими депутатами з підсено-сідних регіонів. Нема такого? Так буде, дайте тільки строк, «більшість нинішніх кандидатів» у своїх програмах, за Мілкусом, общєє подолане вождєство України в СНГ, подпсанє еконо-

мического соглашения, придание русскому статусу второго государственного...» і т.д.

На останньому зупинюся. Що означає друга державна мова? Тільки одне: досі знав одну, тепер мусиш обов'язково знати дві, бо ж закон! Вас це не лякає, «господин» Мілкус? Я й зараз знаю добре дві мови, рідну чина дома, а російську — в Москві, в МДУ. А ви? «Не желаете»? Чи — не знаю, а своєї дастьбі? Колиш будем і по-своєму глаголюти. Як Москва накаже, чи не так? Я вам це підпишу паратем для «гостренки» виступів — проти обрання Франції та омненіа Німеччини.

Тах, ми ще досі незрячі, нам-бо лише три роки. Але ми прозираємо, розуміємося. І не за рахунок чужих надбань, бо достіє уже в Україну приносили «великих слів велику силу, та й більш нічого». А нам хочеться, щоб у своїй хаті була своя правда. І наше безладдя — то наш головний біль. Але «господин» Мілкус, хлопці з «Останкін» та РТВ думають інакше. Їм аж свербить мати, як і в недалекому минулому, єдиний інформаційний простір для російської преси та РТВ, і єдине покискування пальчиком, за яким би шановно іше стежили від Карпат до Сахаліну. Бо ми ж босі й голі, нерозумні діти, як можна нам жити без повидора? Без «московських изданий» з їх передовими значеннями ми ну ніяк не спроможні визначити власну лінійку життя. Нам треба, щоб вусеті далечки з Москви (а la Рухом) повискали підказували нам і повисали — хто ми є, чий ми діти, чи так живемо, чи вчасно лягаємо чи рано встаємо, чи правильно діємо, і що нам не про своє життє треба дбати, а про те, як «обустраивать Россию».

Не замітайте, хлопці з «Останкін» й «Комсомолки», чужої хіжї, подніається спершу, чи своя замєта. Ви бо так звикли до сільного болюта, де ясно «клокоч» водиться, що не переставє його хвалити й тоді, коли воно вже восохло. І сокотєє: але ж «клокоча была».

Була. Та й по тому. Вас дратує, що коли потякєтєсь до судів, то вам замість «чого изволитє?» кидать спєрсєсєрди: «Что вам зєсь нужно?»

А й справді, «господа-товарищи», що вам нас треба?

Щоб і в Україні, як у Москві, почалися свої «заборони», щоб і нас пішли домогочени баркапові на приступ телебачення? І ни підказує наших людей через московську пресу, через канали РТВ: Україна на краю безодні, пробі, рятуйте Україну!

Дорікав горичч чужиною, що він чорний. А ми це знаємо і бачимо. Та зі своїми болячками якось самі й упорємося. Без підказок РТВ чи «Комсомолки» з усікими там мілкусимами. «Обустраивайте» свою Росію, а нам дайте волю будувати свою Україну. І набирати ме в нас сили не протистояти, а законодержавність і незалежність. Чи подобєтєсь це «господин» Мілкусю чи ні, нам на це, як писали запорожці турецькому султанові, начхати.

Леонід КОРЕНЕВИЧ.

Київ.

Фотофакт

УЛЮБЛЕНА «ЧИТАЛКА» — так називають наукову бібліотеку Львівського держуніверситету імені Івана Франка. В цьому році відзначено 385 років від дня заснування скарбниці знань. Серед читачів бібліотеки були видатні академіки, безсмертні Іван Франко та Михайло Грушевський, провідні спеціалісти різних галузей народного господарства. Навіть за часів заборони і переслідувань цей заклад не зраджував свого амплуа духовної цивілізації, разом з патріотично настроєними викладачами вузу формував і національну свідомість, і національний інтелект.

Зі снів директора бібліотеки МIRONA БОЖКА кнігозбірня в суверенній державі переживає нове піднесення просвітницької діяльності. Тепер тут налічується понад три мільйони видань і сто тисяч стародруків, книг і рукописів.

До формування бібліотечних фондів прилучилися не тільки вітчизняні, а й зарубіжні меценати.

На знімку Володимир ПЕСЛЯКА: завідувачка відділу рукописів і рідкісних книг Наталія Швєць показує книгу з бібліотеки гетьмана Івана Мазепи «Книга життя «святих» 1700 року.

Не ладять з «Ладом». І не хочуть

Наприкінці 1992 року в Донецьку було створене творче об'єднання українських письменників і художників «Лад». Тоді ж «Голос України» видрукував інтерв'ю з головою об'єднання письменником Петром БОНДАРЧУКОМ та членом правління художником Миколою ДУБИНЮ.

— Що ж вдалося зробити «ладівцям» за перший рік існування? — з таким запитанням звертаюся до Петра Бондарчука тепер.

— Настрій у мене песимістичний, а тому відповім коротко: дуже мало зроблено. Хоча... це з огляду на результати, але коли поглянути на ті зусилля, яких ми доклали... Ось тільки одне з багатьох наших намагань. Для початку нам треба мати помешкання. Ще в січні 1993 року звернулися до тодішнього голови Донецької міської Ради народних депутатів Ю.Звягільського з проханням знайти можливість виділити творчому об'єднанню «Лад» приміщення для організації українського центру. Мер міста не відповів. Тоді звернулися до першого заступника голови держадміністрації Донецької області О.Шведченка. Відповідь була лаконічна: вирішення цього питання відноситься до компетенції Донецької міської Ради народних депутатів. Ми знову до Звягільського. І знову — мовчання. Відвідавши Київ, я звернувся до М.Жулинського, а до голови президії Спілки письменників України Ю.Мушкетика з проханням посприяти нам. М.Жулинський пише листа представникові Президента України по Донецькій області Ю.Смирнову, а Ю.Мушкетик — тому ж Звягільському.

— Як і результати тих звертань?

— Поки що — ніяких. Хоча «одисей» моїх ходів по кабінетах різних установ досить багато, і я, можливо, колись напишу гостросюжетний і величезний повчальний твір, матеріалу у мене достатньо. Проте зараз розповідь якомога тишніше. На прийом до Звягільського я так і не потрапив, бо на той час його як видатного сина українського народу в сфері бізнесу забрали до Києва. Довелося розмовляти із заступником голови міськради Ю.Болдиревим, представником дружного нам російського народу. Ось перше його запитання до мене: «А какава, собственно, разница, на каком языке пишеть писатель — украинском или русском?» Та після його аргументу: «Писал же украинец Гоголь на руском — и от этого только выиграл»... — я зрозумів, що лише марную час. І все ж таки пан

Болдирев направив наше прохання в управління житлового господарства міськвиконкому. І як наприкінці 1993 року начальник управління відповів: «С целью получения помещений Ваше объединение поставлено на учет в отделе нежилых помещений и при появлении вариантов размещения Вам будет сообщено дополнительно».

А тепер щодо листа М.Жулинського до представника Президента України в Донецькій області. Тут «одисея» значно багатша на події. Ми отримали листа з відділу торгівлі міськвиконкому про те, що для організації українського центру нам пропонується (далі цитую): «...помещение магазина «Дом книги», расположенного по адресу: г.Донецк-48, ул.Артема, 147-а, который относится к Донецкому региональному отделению фонда госимущества Украины». Я зайшов у відділ торгівлі уточнити, хто ж нам повинен вручити ключ: завілюючий відділом міськвиконкому, начальник фонду держадміністрації чи директор «Будинку книги»? Мені відповіли: «Йдіть до директора магазину і домовляйтеся самі про співробітництво». Виявилося, що директор зовсім не зацікавлений нами, а ми, в свою чергу, не зацікавлені йти в прийми. Про що я й пишу на ім'я представника Президента. Нас відсилають до вже згадуваного вище регіонального фонду держадміністрації України (начальник В.Малиновський), звідти, не поговоривши з нами, наше прохання відправляють у комітет з приватизації й управління комунальним майном (голова С.Валітов), а вже комітет «скидає» нас на плечі міграційного кингитору. За старою, добре впровадженою схемою: чим нижче, тим глухіший кут. В результаті маємо нуль.

— Невже ніхто з місцевих властей так і не зацікавився по-справжньому вашим намаганням організувати український центр у Донецьку?

— Ніхто навіть не спробував запитати, що це таке. Багатомісячні ходіння по кабінетах різних установ упевнили мене: шлях наш буде величезним тернистим. Бо куди б я не зайшов, навіть у ті заклади, які мають право називатися культурними, мене з подивом питають: «А зачем объединение украинских

писателей? Есть же общая писательская организация. Или вы хотите отделиться? Так это же национализм».

Я зрозумів: наше об'єднання «Лад» (а ми прагнемо ладу, гармонійної, доброї співпраці з усіма подібними різнонаціональними об'єднаннями) на сьогодні не тільки незрозуміло багатьом, але недоречне в цей гарячий час з комерціалізацією та «прихватизацією» влади імушми, новоспеченими нуворишами.

— То чи видно якісь перспективи?

— Я говорив про песимістичний настрій. На те є свої причини. Над нами ще тяжіє синдром старшого брата, нас ще пригнічує комплекс молодшого брата. В цьому відношенні Донецький край найбільше уражений і, як мені здається, ще довго буде останнім в Україні регіоном на шляху до духовного відродження. Ось я прожив тут більше трьох десятиріч років, все моє творче життя віддане Донбасу, але й тепер, от хоч вірте, хоч — ні, як український письменник я відчуваю себе тут емігрантом. У Донецькому краї виходить понад півтори сотні газет — і українських з них лише кілька; немає жодного українського журналу.

— Що ж треба робити, аби й наш край якось долучився до загальнодержавного відродження в Україні?

— Про це я вже говорив у попередньому інтерв'ю, а зараз тільки підтверджу: для того ми, українські письменники й художники, й об'єдналися, щоб докласти свою частку до спільної народної праці. Цього року нам би хотілося розпочати видання літературно-мистецького журналу «Лад» та журналу для малят «Ладони» (обидва знаходяться на реєстрації в Державному Комітеті України у справах видавництва, поліграфії та книгорозповсюдження). Зараз працюємо над організацією українського видавництва. На це ж потрібні кошти. І чималі. Дещо в нас є, маємо також багатогрудних людей, котрі ладні вкласти свій капітал у добру справу. Та доведеться звернутися по допомогу й до державних органів.

— Виходить — знову до Звягільського?

— Чом би й ні? Будучи мером міста Донецька, Юхим Леонідович двічі проігнорував наше прохання, тепер же, думається, у нього інші, значно ширші, погляди на наші проблеми.

Інтерв'ю від
Юрїя ДОЦЕНКО.

Професія — після... тестів

Миколаївському обласному центру профорієнтації населення — п'ять років. З його початку на цей час скористалося більш як 200 тисяч чоловік.

На знімку: начальник відділу профвідбору Ольга Казарян допомагає Ірині Кононенко переключуватися.

Фото Олександра КРЕМКА.
(Ужгород)

Затуєте — відповідаємо

Лише зі згоди землевласників

Я пропрацювала весь рік у колгоспі. Дісталось мені 0,08 га бугайської савани. До мене цією землею користувалась жінка, яка померла. Зараз у мене відірвали ті 0,08 га і віддали племеніковці померлої, які живуть навіть в іншій області. Чи правомірні дії місцевих керівників?

Г. ГОНЧАР

Висновки
Хмельницької області.
Лист комітету заступник голови Держкомзему України В.Губарєв:

Згідно з частинами 1 і 6 статті 31 Земельного кодексу України, вилучення земельних ділянок проводиться лише за згодою власників землі або землекористувачів. У разі його негода питання вирішується в судовому порядку.

Пільги військовикам

Чи звільняються від квартирної плати та плати за комунальні послуги юнаки, призвані на військову службу?

Т. ПІДГІРНА

Максїм
Донецької області.
Відповідає на запитання нашої дописувачки начальник житлового управління Держжитлокомунгоспу України А.Шевчук:

Згідно із Законом України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (стаття 12), військовослужбовці, які перебувають на території України, користуються 50-відсотковою знижкою в платі квартири і комунальних послуг (будинки державного житлового фонду). Звичайно ж, у межах норм, передбачених чинним законодавством.

Реклама

Офіційний представитель Горьковского автомобильного завода «ПО ГАЗ»
Предлагает к реализации со склада в Киеве:

Автобусы КАВЗ-3976

Микроавтобус
РАФ-2203-01

Грузовые автомобили:

ЗИЛ (дизель):

- бортовые
- тягачи
- автофургоны

ПАЗ 3205
(изотерм.)

КАМАЗ:

- бортовые
- самосвалы

тел. 263-70-11
тел/факс 264-24-05

Автомобили:
ГАЗ 31029 «Волга»
ГАЗ 310240 «Волга»

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19,
вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Перший заст. головного редактора А. ГОРЛОВ.

Редколлегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о. заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, С. ПРАВДЕНКО (головний редактор), Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДА (заст. головного редактора).

Адреса редакції:
252047, Київ-47,
вул. Нестерова, 4.

- ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефон — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
- Рукописи не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідчення про реєстрацію періодичного друкованого видання —
КП № 1 від 18.09.1990 р.

• За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодатець. • Редакція не закликає поділяти позицію авторів публікацій. • За точність висловлених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень.
(крім неділі й понеділка)
українською і російською мовами.
Індикс 48955.
Тираж 315515

Комітет друку видавництва
«Преса України».
252047, Київ-47,
проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311663.

Газету набрано і звернуто в комп'ютерному центрі
«Голосу України».